diocritate præditis, quæ inter inſignium divitiarum ſcopulum, & miſeræ paupertatis ſordes interjacet, & quæ ſatis eſt, ut honeſte in mundo vita ducatur. Tamen ex primo nativitatis ejus articulo cognitum eſt, paupertatem, quæ tot mortalium vulgo ſcopulus eſt, fuiſſe portum tutiſſimum, in quem Deus illum vocavit, ut ibi ſalutem ſuam operaretur. Aſsiſii natus eſt in ſtabulo; & non ſolum ibi natus eſt, ſed mater ſua illum eniti minime potuit, niſi conſilium perſonæ divinitus afflatæ ſecuta, illum paritura elegiſſet locum illi ſimillimum, ubi ante ipſum voluit oriri totius Orbis Salvator. Videtur voluiſſe Deus pueri hujus differre nativitatem, donec illi invenirentur incunabula illis ſimilia, quibus magiſter, & Dominus uſus erat, qui de matris alvo in ipſius paupertatis ſinum deſcenderet. Ita ex quo in mundum prodire cœpit, rationis uſu donatus, tantum animo ſuo imbibit amorem erga pauperes, ut deinceps, quæcumque ſe offerret occaſio, propria cum illis bona partiri vellet; ita ut quodcumque ex propriis bonis inveniret in paterna domo, ipſis commune videretur, & ad illud pauperes tantum juris haberent, quantum ipſe. Ita ille noviſsimis hiſce temporibus antiquum primorum fidelium fervorem, & felicium eorum ſæculorum integritatem inſtauravit, ubi non ſolum omnia erant communia, verum etiam omnibus unum & idem erat patrimonium; ſed ubi ſimul omnes non erant niſi cor unum, & anima una: *Erant illi omnia communia*. Neceſſarium, ac ſuperfluum; inanis, & vana diſtinctio perfectæ caritati penitus ignota. *Ex collectione Sermonum*.

Argumentũ idem aliter tractatum.

Hiſtorici vitæ S. Franciſci Aſsiſinatis factum quoddam peculiare narrant ita glorioſum, ut minime deceat prætermitti in ipſo Orationis in laudem ejus exordio, quemadmodum vitæ illius admirabilis eſt initium. Providentia quæ in hoc Sancto cupiebat imprimere nitidiſsima, & apertiſsima ſimilitudinis cum Salvatore lineamenta, permiſit, ut in lucem prodiret in ſtabulo, & ut præſepe præberet Franciſco incunabula, non ſecus ac Filio Dei; quaſi mundo quoddam præbere vellet præſagium, futurum ut hic puer, qui in extrema oriebatur egeſtate, & qui, cum cæli aves nidum, & feræ habeant luſtra ſua, ne locum quidem haberet ubi reclinaret caput ſuum non ſecus ac Filius hominis, ut hic puer, inquam, eſſet pauper per antonomaſiam, quandoquidem characteres paupertatis ab ipſo ortu ferebat: *Franciſcus pauper*, quo nomine ab Eccleſia vocatur. Tamen natus eſt ea in vitæ conditione, in qua ut plurimum divitiarum amor vehementior eſt, quam in aliis, & quæ cum poſita ſit in periturorum bonorum commercio, nimis crebro cupiditatis, & avaritiæ labe polluitur. Sed Franciſcus procul avertit contagioſum aerem, & parva ſui ſtatus exempla, vivendi genere, ac ſtudiis prorſus oppoſitis. Caritatis ſuæ fructus, & integritatis indicia non diu latuerunt; manus, & cor ejus ſemper aperta erant pauperi, cumque re ipſa illis opem afferre non poterat, tamen illis miſerationem, queſtuſque ſuos impendebat. Nutavit tamen ſemel in Domini via, ut olim Propheta; ſed ut magis magiſque in eadem confirmaretur; cumque pauperi in nomine J. C. obolum petenti, ſtipem negaſſet, celeri commotus pœnitentia, repulſam copioſa reparavit eleemoſyna, & ſtatim vovit ſe eleemoſynam erogaturum omnibus, qui hoc adorabile nomen prætexerent poſtulatis ſuis; votumque deinceps ſummo cum zelo, ac diligentia incomparabili explevit.

Undenam oriretur S. Franciſci ſtudium pauperibus ſubveniendi.

Homines natura ita conſtituti ſunt, ut in lucis hujus uſuram prodeuntes ſecum afferant hoc animi ſtudium colligendi opes eamdem ob cauſſam, qua beati eſſe cupiunt: opinantur quidem hanc tutiſsimam, certiſsimamque viam eſſe ad felicitatem, ſed prorſus oppoſitum ſtudium videtur gratia Franciſco tribuiſſe. In lucem editus fuit in ſtabulo, ejuſque mater, quæ illum alvo gerebat, poſt acerbiſsimos dolores eumdem eniti non potuit, donec ſe deferri juſsit in locum illi ſimilem, ubi Æterni Parentis filius naſci voluerat, ſeſe pauperem faciendo propter amorem noſtrum: ita ut paupertas fuerit amicum illud aſtrum, quod præfuit nativitati hominis hujus, qui hac in re propius imitatus eſt Dei Filium, & poterat aliis benevolentiæ monumentis, quam præſeferebat erga virtutem hanc eamdem Prophetæ confeſsionem; *In te projectus ſum ex utero matris meæ*. (*Pſ*. 21.) Ita eſt, amata paupertas, de ventre matris meæ in ſinum tuum projectus ſum, & tu prima fuiſti, quæ inter ulnas tuas adhuc rubentem ab utero excepiſti. *Auctor Sermonum in omnia argumenta*.

Toto vitæ ſuæ curriculo ſanctam hanc coluit affectionem.

Quomodocumque ſe habeat ſtudium hoc S. Franciſci erga pauperes, ſive naturæ opus fuerit, ſeu præter naturam accidiſſe putandum ſit, conſtat illum toto vitæ ſuæ tempore habuiſſe tenerum amorem erga illos, & viſcera ejus ad aſpectum miſerorum hujuſmodi objectorum, quæ vel neceſſitas, vel mortalium iniquitas ad miſerum hunc ſtatum redegerant ita commoveri conſueviſſe, ut S. Bonaventura teſte, ille in miſericordiam metamorphoſi quadam transformatus videretur: *Inerat juvenis Franciſci præcordiis divinitus indita quædam ad pauperes miſeratio*. Illos tamquam filios amplectebatur, nihil ipſe habebat, quod illis non diſtribueret, vel quod cum illis non partiretur; ita ut cum aliquando ruſticius pauperem ſtipem flagitantem repuliſſet, non ſine aliquo verbo, quod imprudenti elapſum erat, ſtatim ſeſe collegit, & cucurrit poſt pauperem, ut illi daret eleemoſynam ductus facti pœnitentia, ſeque voto obligavit, ne quid unquam negaret quod ſibi in Salvatoris nomine peteretur, dummodo quod petebatur in ſua poſitum eſſet facultate; ita ut nihil haberet, niſi ut largiretur; & perinde ac illos omnes geſtaret in corde ſuo, vel cor ſuum per caritatem effuſum eſſet in omnes pauperes, eos ſibi amicos adſciſcebat, eorum conſuetudine fruebatur, eorum egeſtatem exploratam habere quærebat, & quod ſimpathia, vel ſimilitudo in mundi neceſſitatibus efficit; paupertas vinculum erat, quo Franciſcus pauperibus omnibus adhærebat. Illorum pauperrimus idem ejus erat & amiciſſimus; & qui præ ceteris miſeria præſtabat, hic quoque præ ceteris impenſius ab illo diligebatur. *Idem*.

Hæc in pauperes liberalitas cauſſa fuit, ut a conſanguineis ſuis contemneretur, & haberetur tamquam bonorum familiæ ſuæ diſſipator.

Quem, putas, effectum pepererit hæc extrema abdicatio Franciſci pauperis in animis mortalium ævi illius? Eumdem profecto, quem hodie etiam in noſtris pareret. Irriſus fuit, & contemptus; habitus fuit tamquam opprobrium familiæ, & domus excidium. Ad loci Antiſtitem raptus fuit, ut actu ſollemni juxta eorum temporum conſuetudinem omnibus abrenuntiaret bonis, patrimonio, ac univerſæ futurorum ſpei; ac tandem tamquam imbecillus homo, & impos ſui traductus fuit. Quantum dedecus! quinam dolor animæ, quæ mundi aucupatur æſtimationem! Illum autem crederes ne quietum atque contentum fuiſſe? Crederesne illum in tot contumeliis ſuam conſtituiſſe lætitiam, atque delicias? Hoc videtur quidem vix credi poſſe; verumtamen hoc facili negotio probatur. Et ſane ſtatus hic adeo rigidus, quem deinceps voluit amplecti, nonne ſemper fuit effectus omnium votorum ſuorum, & propriæ fructus electionis? Hanc paupertatem, & hanc univerſalem rerum omnium abdicationem nonne ille ultro amplexus eſt? Nonne illam dilexit, & ne momento quidem ab eadem receſſit? Credendus ſane eſt ille in ea nactus fuiſſe aliquam voluptatem, gaudium, atque delicias. Hic enim de pauperibus licet arguere, non ſecus ac de Martyribus; qui niſi aliquam voluptatem, vel ſolatium in cruciatibus nacti eſſent, ne illi quidem tanto animo, fortitudine, & conſtantia acutiſſimos dolores pertuliſſent. *Ex collectione Sermonum*.

Evangelica, quæ audiit verba, immiſerunt illi deſideriũ omnia abrenuntiandi.

Quemadmodum S. Franciſcus vitam naturalem in ſtabulo acceperat, & Evangelium paupertatis Dei crucifixi tamquam aſtrum temporali ejuſdem naturali præfuerat, hoc idem verbum Dei illius præfuit converſioni, ejuſque ſpiritualem vitam in Religione inchoavit. Cum die quadam Sacris intereſſet, audiit hæc verba, quibus omnibus bonis ſuis vale dicere jubebatur: *Nolite poſſidere aurum, neque argentum*, (*Matth*. 10.) cum interea ſecretum, atque intrinſecum Evangelium cor ejus perculit; & gratia potens, & victrix hæc eadem verba iteravit voce altiori, & magis imperioſa, & rurſum præceptum hoc iteravit. Præcepto huic auſtero paruit, ac primum bonorum ſuorum ſacrificium fuit, illa in eleemoſynas erogare. Hoc quidem magnum facinus eſt ſimplici Chriſtiano, ſed Sancto, qui divinitus electus eſt in exemplum maximarum auſteritatum Evangelicarum, hoc præludium eſt majoris alicujus triumphi, & quemadmodum Tertullianus olim dicebat, impreſſiones, quas in illo fecere mundi commoda & voluptates, fuiſſe mundi & carnis tyrocinia, ita prima bonorum ſuorum in pauperes effuſio non niſi præparatio fuit ad magnum hoc Sacrificium; cum coactus a Patre, qui tunc illi Tyrannum ſe præbebat, & qui præter mentem dupliciter erat pater ejus, quandoquidem cauſſa fuit ſalutis ejuſdem, ſollemni ritu nuntium miſit bonis omnibus, quæ poſſidebat præſentibus, & futuris coram Epiſcopo Aſſiſinate. Qui factum hoc extrinſecus tantum ſpectat, & ſecundum leges vel politicas, vel civiles, dicet hanc ceſſionem eſſe bonorum ſuorum, vel donationem inter vivos vel aliam quamlibet id genus diſpoſitionem juris, qua iis omnibus quæ habebat, exuitur. Verum ſi cæremoniæ hujus ſpiritum intuemur, ſi reſpicimus actum hunc ſecundum Evangelii leges elicitum, ſi cogitamus amorem J. C. in corde Franciſci tamquam judicem, ſimulque executorem; dicemus hoc proprie teſtamentum eſſe, & quodammodo imperium noviſſimæ voluntatis, per quam Franciſcus ſollemniter omnibus abrenunciat bonis, quæ poſſidet, & quæ deinceps poſſidere poteſt in mundo. Poteſtne ulterius procedi? Non ita quidem in communi Fidelium virtute; ſed aliter accidit in Sancto, quem Deus propoſuit tamquam Evangelicæ ſuæ paupertatis exemplum. *Biroat*.

Pauci omnia expectant a Deo ut S. Franciſcus.

Quam rarum eſt invenire Fideles, qui in terris nihil expectant, niſi ab illo, qui in agris lilia veſtit & in aere aviculas alit, quin vel ſerant, vel metant! S. Auguſtinus illa Prophetæ verba explicans, *tibi derelictus eſt pauper; orbano tu eris adjutor*, (*Pſ*. 10.) aſſerit vix, & ne xix quidem in terris inveniri pauperem, qui in Deo tantum ſperet, & pupillum, qui in eo dumtaxat omnem ſpem ſuam collocet. Sed S. Franciſcus oſtendit, quod a S. Auguſtino quærebatur; hic ille fuit pauper Evangelicus, qui in Deo omnem theſaurum ſuum, ſpemque omnem locavit; & poſtquam invenit pretioſam hanc Regni cæleſtis margaritam, *vendidit omnia quæ habuit, & comparavit eam*. Ejus abrenuntiatio ita perfecta fuit, ut oportuerit quod Epiſcopus illi veſtem daret in eleemoſynam. Se hoc in ſtatu locupletiorem invenit, quam ante cum omni ſpe domus paternæ, quia propius accedebat ad Salvatoris ſui nuditatem in Cruce. Protulit ille cum gaudio præclara illa verba, quæ ſemper in illius ore verſabantur: *Deus meus, & omnia*. Inventine fuerunt umquam avari, qui tanto ardore, & aviditate divitias concupierint, quanto Franciſcus paupertatem? S. Hieronymus

Sanctæ Paulæ ſcribens elogium teſtatur, ipſam tanto amore proſecutam fuiſſe paupertatem Salvatoris, ut ſæpe vota nuncuparet obtinendi cauſſa gratiam in mendicitate moriendi. Non ſatis fuit S. Frauciſco votum hoc nuncupare, illud implevit, omneſque illius divitiæ non aliud fuerunt, quam ſaccus, & funis. Sapientes quidam Ethnici ultro ſuas abjecere divitias, & gloriati ſunt ſecum omnia ſua bona geſtare: Sed affectatio ſuperbæ ſingularitatis ſola erat hujus abdicationis cauſſa; eo ſuperbia eorum creſcebat magis, quo paupertas augebatur; teſtis ille ſit, cui objiciebatur per veſtium ejus foramina, illius detegi vanitatem. *Specimen Orationum Panegyricarum*.

Ille paupertatem in ſe, & in aliis amabat.

Etiam proximo ſuo pauper odioſus erit. Sapiens ait, quod dictum præclare jugis mundi experientia confirmat. Sed S. Franciſci, veri hujus Evangelici pauperis laus, eſt paupertatem & in ſe & in aliis dilexiſſe. Hinc ille ut plurimum cum pauperibus verſabatur. Paupertatem tamquam ſpecioſum aliquid reſpiciebat, quod cum in Filii Dei perſona conſecratum fuiſſet, ab omnibus diſcipulis ejus habendum erat in pretio. In impetu amoris ſui erga virtutem hanc, quam mundi oculus horret, eam ſibi dilectam ſociam vocabat; & nunquam profanus amor adeo teneros in quoquam excivit affectus, quales erga paupertatem in ſe ipſo Franciſcus expertus eſt; quamobrem illam conſtituit tamquam peculiarem Ordinis ſui characterem, ratus ſe neque plura neque majora filiis ſuis relinquere bona poſſe, quam ſi illis neceſſitatem nullius rei poſſidendæ relinqueret. *Ex ſpecimine Orationum Panegyricarum*.

Pauperes propter Deum amabat eiſque tamquam J. C. benefaciebat.

Vulgo dicunt ad hoc ut veri amici periculum facias, te vel pauperem, vel miſerum eſſe oportere: ſed ſatis erat eſſe pauperem, ut Franciſcum haberes amicum. Cum enim ille pauperes diligeret propter Deum, in eorum perſona Deum unice conſiderabat, & ſecundum Evangelicum axioma, quod plerique fideles ignorare videntur, quidquid opis conferebat illis, hoc eidem Salvatori ſe conferre ducebat. Salvator quoque ſæpe hanc in propria recipiebat perſona, quemadmodum accidit die quadam, cum peramanter amplexatus fuiſſet leproſum; eique operam ſuam fuiſſet pollicitus non ſine perfectæ caritatis ſignificatione, pauper e brachiis ejus evanuit, & in Franciſci corde ſanctum reliquit timorem gaudio, & vera conſolatione permixtum, quem ante illam diem nondum fuerat expertus. Hoc tantum illi ardorem injecit pauperibus, & calamitoſis hominibus ſubveniendi, ut tota die illos conveniret in xenodochiis, & ſummum in eorum famulatu ſolatium nanciſceretur. *Auctor ſermonum in omnia argumenta &c.*

S. Franciſcus auſteriſſimam paupertatẽ exercet.

Parum fuiſſet Franciſco ita paupertatem diligere, niſi illam auſteriſſime exercuiſſet: quam vero id exequendi occaſionem illi obtulerit Providentia, paucis dicam. Cum caritas, qua pauperes complectebatur, qui ſunt membra, & viventes Salvatoris imagines, illum impuliſſet, ut indiſcriminatim, inconſultaque mundi prudentia pauperibus donaret; pater illius qui rei familiaris curæ deditus erat, neque pati poterat, bona ſua, quæ tot ſudoribus, laboribuſque comparaverat, prodigi, ſtatim egit cum filio tamquam nepote, ac patrimonii ſui obliguritore: ſed Patris exprobrationes non mutarunt filium, qui pauperem vitam vivere conſtituerat. Pater plus æquo ſuccenſuit; eoque tandem pervenit, ut hac ipſa de cauſſa illum exheredare decreverit; quo facto Franciſcus nihilum permoveri viſus, juridica, & ſollemni abdicatione ceſſit juribus, quæ prætexere poterat ad paternam hereditatem, & familiæ bona univerſa; idque tanta animi alacritate, atque conſtantia, ut ſuis ſe veſtibus exuerit avaro, inhumanoque parenti reddendis, cui eadem libertate, quam inſpirat Deus omnia pro ipſius amore abrenuntiantibus; nulla ſe in poſterum ſe prohiberi poſſe inquit quominus Patrem ſuum illum vocaret, qui in cælis eſt, quippe derelictus fuerat ab eo, quem habebat in terris. *Idem*.

Idem ſequitur argumentum.

Licet vetus quidam affirmaverit, neminem poſſe æque pauperem vivere, ac natus erat; Oraculi hujus mendacium S. Franciſcus oſtendit, quoniam in ſtabulo natus, eleemoſynis vixit, & mori voluit in cinere, & in lectulo, quem commodatum acceperat; cum rebus ceteris, quibus ſe carere poſſe arbitratus eſt, ſibi abrenuntiandum eſſe duxit, ut paupertatem auſteriſſimam exerceret, utque moreretur, & penitus mundo eſſet crucifixus. Ideo extulit, ut ita dicam, paupertatis vexillum, inſtituens Ordinem Religioſum, unum omnium ſpiritui, placitis, conſuetudinibus mundi prorſus oppoſitum; neque enim aliud quidpiam aptius invenit, quam illum in hoc omnis Evangelicæ perfectionis fundamento ſtatuere, videlicet in hac paupertate, quam obſervari voluit ſecundum exemplum, quod illi Dei Filius dederat, & quod ipſe etiam in praxim redegit. Hæc enim profecto maxima paupertas eſt, atque auſteriſſima, quæ valeat excogitari; verbo talis, ut fratres ſui minime, re adhuc integra, crediderint, ſe ad altiorem perfectionis gradum pervenire poſſe, niſi vox de cælo audita eos confirmaſſet, & Supremus Pontifex eamdem in ſententiam ingreſſus, hujuſmodi vitam ultra humanas vires eſſe poſitam, omnino regulam adeo ſeveram probare detrectaſſet, niſi Franciſcus illi palam oſtendiſſet, quidquid ipſe hac in re præceperat, a Deo ſibi fuiſſe inſpiratum. Sed quænam vobis fuiſſe videtur iſta paupertas, ut ad probandam illius praxim, & obſervantiam nequaquam impoſſibiles eſſe, opus eſſet miraculis? Talis erat, Franciſcus palam oſtenſurus hominibus illius poſſibilitatem, & facilitatem, ipſe primus omnium illam exercuerit. *Idem*.

Admirabilis S. Franciſci abdicatio.

Cum S. Franciſcus, quem Salvator trahebat ad ſe, ut illum exhiberet oculis Mundi tamquam viſibile Evangelium ſuum, initio ſuæ converſionis exagitaretur a Patre illum prohibere adnitente, ne vocationis ſuæ gratiam ſequeretur, cum, inquam, generoſe abrenuntiavit omnibus, quæ ab eodem repetere poterat, coram Aſſiſinate Antiſtite, & ipſas etiam veſtes, quibus indutus erat, parenti reſtituit. cum magno ſpiritus fervore dixit: Nullum amplius habeo patrem in terris, nullam cognationem, nullum patrimonium, nullam domum, nulla indumenta, & nihil creatarum rerum. Tu ſolus, Salvator amabilis pater meus es, mea cognatio, hereditas mea, domus mea, atque omne bonum meum: te unum habere volo, tu mihi es omnia: *Deus meus, & omnia*. Qui de rebus judicaſſent ſecundum ſenſus, & ſolum naturale lumen, dixiſſent, illum omnia amiſiſſe, ac illum quam primum ad inſcitas redactum iri, ita ut illi vivendum eſſet ſine honore, ſine bonis, ſine aliquo humanæ vitæ ſolatio. Adeo verum eſt illum omnia reliquiſſe; ſed habebat J. C., quem pluris faciebat, quam univerſum terrarum orbem, & toto cælo ultra centuplum. *P. de Argentano Capuccinus de J. C. magnalibus Collatione* 25.

Quomodo hic Sanctus paupertatẽ amabat.

Affirmare poſſumus ſanctam paupertatem fuiſſe D. Franciſco jucundiſſimam; hanc ut plurimum Reginam ſuam, Matronam, ac Dominam appellabat, uſus hac in re vocibus, quibus mundi ſectatores idola ſua, & impudici amoris objecta vocare conſueverunt, neſciebat enim quomodo aliis verbis exprimeret teneram affectionem, qua virtutem ab aliis adeo parum amatam, ſeu potius contemptam, inviſamque proſequebatur. *Bene veneris Domina mea*, exclamat ille, cum ab egeno aliquo inviſeretur, vel cum ſe in beata neceſſitate videret ejuſdem effecta ſentiendi. Heu! veni votorum, ac deſideriorum meorum objectum; toto corde te excipio atque complector. Affectio hæc adeo tenera, & ardens erat, ut dici poſſit, hanc illius theſaurum fuiſſe; ita ut quemadmodum in Evangelio, qui theſaurum invenit in agro defoſſum vendit omnia quæ habet, illum agrum empturus; ita Franciſcus nihil unquam vehementius optavit, quam virtutem hanc poſſidere, quam ſuum putabat theſaurum, & rationem invenire qua poſſet in dies fieri pauperior, & magis magiſque omnibus rebus carere; cum e contra ſecundum mundi placita, mortales nihil ardentius concupiſcant, quam indeſinenter adquirere, undequaque congerere, ac in dies fieri ditiores, & locupletiores. *Auctor. Sermonum in omnia argumenta*.

Cum reali rerum omnium abdicatione relinquit etiam deſiderium poſſidendi.

S, Franciſci paupertas eo eſt admirabilior, quod illi non ſatis fuit omnia bona ſua præſentia, & futura relinquere, ſed cor proprium reliquit, & homines, Angeloſque teſtatus, profeſſus eſt ſe ex omnibus mundi hujus rebus non aliud poſſidere velle, quam unum Deum: *Deus meus, & omnia*. Duo ſunt in divitiarum contemptu, S. Auguſtinus ait; alterum quidem viſibile, quod poſſidetur, & relinquitur, & abdicationis hujus homines teſtes eſſe poſſunt; alterum vero abſconditum; cor videlicet, quod hæc poterat optare bona, cujus teſtes Deus tantum, & Angeli eſſe poſſunt. Cor Franciſci per immenſitatem votorum ſuorum mundum univerſum poterat concupiſcere, & licet reipſa brevem tantum terræ particulam poſſideret, ſpe tamen terram omnem poterat poſſidere. *Biroat*.

Humiliatio, & contemptus ſemper comitantur paupertatẽ, quam ob rem S. Franciſcus utramque requiſivit.

Quemadmodum ſpiritus paupertas vera eſſe non poteſt, niſi ſit cum cordis humilitate conjuncta; S. Franciſcus nequit adeo perfecte alterutram vitutem hanc exercere, niſi ſimul & alteram exerceat, quæ alterius comes eſt individua. Factus eſt æque humilis, ac pauper: *Franciſcus pauper, & humilis*. Sciens paupertatem ut plurimum obnoxiam eſſe contemptui, & abjectioni, omnium bonorum ſuorum abdicationem reſpexit tamquam viam, quæ illum adducere poterat ad humiliationes, & dejectiones. Ex quo ſe in hoc adeo miſero ſtatu conſpexit, in quo videbatur totius mundi ludibrium, ſtatim irriſus fuit, deſpectus, contemptus. Opus eſſet, ut Sancti numquam eſſent Salvatoris diſcipuli, ut plurimi fierent a mundo irreconciliabili Filii Dei inimico; non poteſt divinum illius characterem in membris eorum agnoſcere, quin nihil inauſum, ac intentatum relinquat, ut eos perſequatur. Vitam eorum ſuis placitis oppoſitam, inſaniam vocat, & Crucis prædicationem, quæ illius fundamentum eſt, ſcandalum atque ſtultitiam. Id autem palam teſtatur S. Paulus, cum ait, Dei ſervos haberi tamquam ſordes, *& hujus mundi purgamenta*. *Ex ſpecimine Orationum Panegyricarum*.

S. Franciſci Ordo arctiorem obſervat paupertatẽ, quam alius quilibet Ordo, & in quo.

Fideles in ipſis Eccleſiæ incunabulis, ut oſtenderent, ſe unam dumtaxat animam & cor unum habere, bona quoque ſua in communi habebant; poſtquam ultro ad Apoſtolorum pedes attulerunt pretium agrorum, atque hereditatum, quas vendiderant; ex quo, tamquam publico ærario, erogabatur quidquid neceſſe erat in cujuſcumque privati neceſſitates. Hic ille typus eſt, ſecundum quem omnes Religioſi Ordines coaluerunt. Sed videtur Franciſcus Ordinis ſui paupertatem longius provehere. Nullos ſibi reſervat agros, nullos redditus, nulla prædia, vel poſſeſſiones, ut omnino pendere teneatur ab ope, & providentia illius, qui cæli aviculas alit. Hac da cauſſa vult, ut filii ſui æque ac ipſe mundo mortui ſint, & crucifixi, ita quovis deſtituti jure in terræ bona, ut ne voluerit quidem illos dominos eſſe domorum, ubi

incolunt, veſtes quibus induuntur ſuas eſſe, panem, quo veſcuntur, ad eos pertinere non ſecus ac ſacra Vaſa, & Templa, ubi ſacra celebrant myſteria, ita ut dici queat, illos nihil niſi commodatum habere. Hinc nonnulli Sanctum hunc Pauperum Patriarcham appellant, quoniam ſuum Ordinem in ipſa inſtituit paupertate, quemadmodum S. Bonaventura animadvertit. *Hanc ſui dicebat Ordinis fundamentum*. Hanc ille moriens etiam atque etiam filiis ſuis commendavit, tamquam illam, per quam futuri erant beati, & potentes, donec ſub imperii ejuſdem ſuavitate vitam traducerent; cumque a fratribus ſuis quæreretur, quænam virtus illos Deo cariores efficeret, paupertatem, reſpondit, quæ via erat illis potiſſimum indigitata, ut ad Sanctitatis perfectionem pervenirent. Vere igitur de S. hoc Patriarcha dici poteſt, hunc ſimillimam fuiſſe imaginem illius, qui cum locupletiſſimus eſſet, factus eſt pauper propter amorem noſtrum, & qui nullum habuit perfectiorem ſuæ paupertatis non ſecus ac paſſionum ſuarum imitatorem, quam S. Franciſcum. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Extrema paupertas quam S. Franciſci Ordo profitetur.

Quantum inſignis ſit S. Patriarchæ Franciſci Ordo, jam noſtis. Uberrimus ager, qui frequentiſſimam hanc alit familiam, eſt paupertas. Diſcipuli ejus non aliam ab Inſtitutore ſuo hereditatem acceperunt, niſi hanc paupertatem. Illorum veſtimentum non aliud eſt, niſi pœnitentiæ, & Evangelicæ paupertatis ſymbolum; Sacri limbi tunicæ Salvatoris ſunt pretioſiſſima eorum ornamenta. Quoties ſcruta illa pretioſa commutata ſunt in Summorum Pontificum, Cardinalium & Præſulum purpuram, qui ex magno hoc ordine aſſumpti ſunt? Quot ſanctitate præſtantes Religioſi paupere, & contemptibili hoc indumenti genere ſibi compararunt immortale veſtimentum gloriæ, quo coruſcant, & triumphi ſui deferunt inſignia, poſtquam cum S. Franciſco inſignia paupertatis, & paſſionum ſuarum pertulerunt? *Ex ſpecimine Panegyricarum Orationum.*

Paupertas objecit Sanctum hunc ejuſ. quæ diſcipulos irriſionibus mundi.

Statim ac aliquis chriſtianam ſe vitam ducere profitetur, ſcopus fit irriſionibus, atque contradictionibus peccatorum: verum fatendum eſt nihil aptius eſſe ad contemptum, odiumque mundi promerendum, quam paupertatem. S. Franciſci paupertas illum quamprimum reddidit populi abjectionem, & opprobrium. Populus videns placita ſua adeo palam conculcata per adeo inſuetam abdicationem, conatus eſt ex eo ultionem repoſcere per omnes contumelias, quibus Sanctum noſtrum obruit. Tamquam fatuus traducitur; in compitis, plateiſque conviciis oneratur; ejuſque diſcipuli plagis, injuriiſque mulctantur. Dicendum ſane eſt mundum Sancto huic pauperi generale bellum indixiſſe, quoniam conatus eſt illum ipſi etiam ſummo Pontifici contemptibilem reddere. Veſtium auſteritas, & exterioris ſpeciei paupertas Filii Dei Vicarium averterunt; & niſi in ſomnis vidiſſet collabentem Eccleſiam S. Franciſci humeris fulciri, hunc non ſine dedecore repuliſſet. Sed magnus iſte Vir ſe beatum, non ſecus ac Apoſtoli, arbitrabatur, cum dignus haberetur, ut propter paupertatis amorem contumeliam pateretur. Voluit ipſe, Salvatoris inſtar, opprobriis ſaturari: *ſaturatus eſt opprobriis*. (*Tren. 3.*) Etenim nonne hæc abjectionum ſitis effecit, ut voluptate perfunderetur, cum factus fuit irriſionis ſpectaculum hominibus, ubi voluit, ut quidam ex Religioſis ſuis fune ad collum alligato tamquam nocentem, & ſceleſtum pedibus conculcaret, ac tanta cum indignitate in ipſum deſæviret, quanta in Salvatorem Judæi, atque Carnifices ſævierant? *Ibidem.*

Profunda humilitas S. Franciſci.

Humilitas hæc Chriſtiana Ethnicis ignota, ubi perfecta eſt, vim habet efficiendi, ut homo penitus ſibi moriatur; illum a proprio ſubſtantiæ ſuæ fundo revellendi; atque eum ab omnibus naturæ, & gratiæ donis ſeparandi, ut uni illi tantum vivat, qui principium eſt omnium bonorum ſuorum, & auctor omnium beneficiorum. Humilitas hæc hominem ſemetipſo vacuum facit, efficitque ut tota ipſius eſſentia fluat, & ad primam redeat originem, a qua manat, qui Deus eſt. Præclara hæc virtus ſingulariter eſt S. Franciſco propria, qui ab Eccleſia antonomaſtice pauper, & humilis appellatur; *Franciſcus pauper, & humilis*. Nonne ille incepit, proſecutus eſt, atque abſolvit opus Sanctitatis ſuæ per profundæ, & minimæ vulgaris humilitatis praxim? Statim omnino moritur mortalium exiſtimationi, famamque ſuam Deo ſacrificat, vitæ genus adeo mirum amplectens, ut mundus ferre non valens tantæ virtutis nitorem, de more damnavit quod aſſequi mente non poterat, & hunc vere ſapientem, inſipientem eſſe putavit. Populus Aſſiſinas, ubi ille originem duxerat, eum ita formatum intuitus, ac rudi ſacco indutum, per vias inſequitur, lapides in illum conjicit, luto conſpurcat, ac poſt illum quaſi contra fatuum clamat. Pater ſuus illum in carcerem conjicit ferreis onuſtum vinculis, quaſi de ſana mente dejectum. Quid humilius, quam prima illius exercitia? inſervire lepra infectis in Augubinæ civitatis xenodochio, illis pedes abluere, & oſculari, eorumque detergere vulnera? Quamvis mox Deus hominem hunc ad altiſſimum Sanctitatis faſtigium elevaret; quamvis illum omni bonorum genere locupletaret, quamvis factus eſſet ſæculi ſui miraculum propter inſignia, quæ per illum Deus operabatur miracula; Franciſcus ſemper in oculis ſuis minus fuit, ſemper coram Deo exinanitus. Nihil ſibi vindicavit eorum, quæ in ipſo erant, profeſſus hæc omnia nequaquam ab ipſo profecta fuiſſe. Cum laudatur, a Fratre, qui comes adeſt, ſibi convicia, & contumelias fieri jubet. Humilitatis cauſſa noluit Sacerdotio inſigniri, & in Diaconatus ordine ſubſtitit. Ut illi mos gereretur, permiſſum fuit, ut Ordinis ſui ſupremo ſe magiſtratu abdicaret, ut ſimplici Superiori ſubeſſet. Humilitatis amor coegit illum, ut abjiceret nomen quod ab Innocentio III. ſibi fratribuſque oblatum fuerat, ſcilicet Prædicatoris pœnitentiæ, ut illud *Fratris* acciperet, id cupiens, ut quidquid ad Ordinem ſuum pertinebat, ſaperet humilitatem, eamque prædicaret. Verum ſatis nondum erat illius humilitati ipſum exinanire, ſed multo infra nihilum illum deprimere conabatur efficiens, ut ſe maximum, & nequiſſimum omnium diceret peccatorem. Toto cælo diſtans a ſuperbiæ ſpiritu, qui ſemet propriis excæcans luminibus, non aliud quam propriam ſpectabat excellentiam: ob oculos Franciſci propria tantum infirmitas verſabatur. Quam diligentiſſime cavebat ne quid ſibi præſumeret ex gratiis, quibus ornabatur a Deo; & econtra credebat neminem eſſe, qui non iiſdem melius præ ſe uſus fuiſſet. *P. Texier.*

Deus Franciſcum eo magis extulit, quo ille humilior fuit.

Divina Providentia, quæ in his etiam terris oblectatur veris humilibus illum honorem impendere, quem ipſorum promeretur humilitas, illam Franciſci inſignem, atque venerabilem efficere maturavit. Quo magis hic in mundi oculis latere voluit, eo magis virtutes ſuæ ipſum prodiderunt. Cum ſe reſpiceret tanquam opprobrium hominum, & abjectionem plebis, in honore fuit habitus tamquam vir inſignium meritorum, nihil prætermittens ut deſpiceretur, gloriam, invitus licet, nactus eſt, quæ aptiſſima erat ad alterius cujuſcumque palpandam vanitatem, & dicere poterat: *Exaltatus autem, humiliatus ſum*. (*Pſalm. 87.*) Vultiſne, ut a me vobis diſtinctius Sancti hujus humilitas ſignificetur? Tres ſunt veluti gradus, qui virtutem hanc plus, minuſve perfectam efficiunt, quorum primus eſt, nullo in diſcrimine habere ea omnia, quæ pertinent ad nos. De nobis alii obloquuntur? Nos petunt contumeliis? Si vere humiles ſumus, non ſolum non indignabimur, verum etiam Providentiæ gratias habebimus. Ita affectus erat S. Franciſcus. Nos de qualibet injuria querimur, illa graviſſimis conviciis non afficiebatur; iraſcimur cum laceſſimur, ille miratur, quod non deterius excipitur; ſuccenſemus, ſi quid jures nobis vitio vertitur; ille conticeſcit, ſi qui eidem obtrectant; ſi honos noſter vel leviſſime perſtringitur, inſane in impatientiam erumpimus; Franciſcus lapidum ictibus ejectus, & tanquam nocentiſſimus male mulctatus, vel tamquam demens habitus, ſilet. Secundus humilitatis gradus, quem Sanctus hic vir exercuit, fuit non ſolum non iraſci, ubi læderetur, ſed etiam lætari; non ſolum primos non ambire recubitus, ſed etiam noviſſimos optare; non ſolum ſe coram Dei Majeſtate annihilare, ſed ſeſe exinanire, & infra mundi totius pedes ſubmittere. Electus, ut fratribus præeſſet, illis deſervire voluit; Sacerdotali charactere dignus, vix animum appulit, ut inter Diaconos recenſeretur; propter heroicas virtutes commendabilis, non niſi adoleſcentiæ ſuæ errores animo volvit. Quid de hujuſmodi humilitate vobis videtur? Hoc non eſt ſolum ſeſe non abjectione & contemptu continere, ſed cupere illa, iiſque oblectari. Verum cum accidat aliquando, ut quo magis Sanctus aliquis ſe ipſum contemnit, & deprimit, eo magis gloria, quam fugit, eum comitetur; ecce extremum humilitatis Sancti noſtri conatum. Maximus illius dolor fuit videre ſe conquiſitum, in pretio & in honore habitum, cum ille nihil haberet antiquius quam ut ab omnibus deſpiceretur. De ſemet omnia mala dicebat, cum totus terrarum orbis omnia diceret bona; ſtudebat ſe omnibus ignotum præbere, cum populi ad benedictionem ab illo expectandam concurrerent. Sæculi Principes ad pedes illius ſe proſternebant; & illi ipſi qui primos in Eccleſia gradus obtinebant, beatos ſe prædicabant, quod illius amicitia dignarentur. Sed S. Franciſcus eo magis humiliabat ſe, & rubore ſuffuſus, mortificatus, turbatus immodicis laudibus, quibus a mundo cumulabatur, tamquam in nihili ſui profunda humilitate ſe continebat. *Elogia hiſtorica.*

Humilitatis ſenſus quos S. Franciſcus fovebat.

Quid vobis de Franciſci videtur humilitate? hoc non ſolum eſt ſemet in magna abjectione continere, ſed illam cupere, ſibique in ea complacere. Hoc non ſolum eſt contumelioſam pati confuſionem cum tranquilla patientia; hoc illam prævenire eſt, illam ſumma cum aviditate conſectari. Hoc non ſolum eſt dicere Deo: fac de me quodcumque tibi placuerit; attolle me, me deprime; præcipe ut jubeam, præcipe ut ſerviam; hoc eſt dicere illi, ne me extollas, dejice me; ne feceris, ut exiſtimer cæleſtibus tuis donis ornatus; fac ut oſtendar digito tamquam miſer, qui illis abuſus eſt. O nimium molles devoti, poſt hæc ceſſabitiſne affirmare, exiſtimationis propriæ curam habendam? propter Dei gloriam in terris reliquendam eſſe optimum ſui nominis odorem, & nonnihil hac in re quibuſdam in occaſionibus cedere, ignaviam eſſe culpa minime vacuam? Eſto nominis veſtri famam tueamini, nihil unquam aggrediamini, quod æquiſſima probra veſtra promereri valeat: verum mementote, ubi non læditur Deus, humiliationes, & contemptum amare, virtutem eximiam eſſe. Mementote egregii effati, quod olim inſignis ſanctitate vir protulit: ſi Deus vobis optionem relinqueret in duplici ſtatu, altero quidem obſcuro, altero autem nitenti, & utrobique ille ex æquo glorificari poſſet, verum imitandi J. C. deſiderium deberet efficere, ut abjectionem dignitati, contemptum laudibus, confuſionem & ignominiam gloriæ anteferretis. *Ibidem.*

Nonne oportebat, ut humilis Franciſcus penitus in ſe ipſo ar-

ardens illud ſuffocaſſet deſiderium, quod a dilecto diſcipulo ſuperbia vitæ vocatur, quandoquidem eo profundæ humilitatis, atque contemptus ſuimet ipſius proceſſerat, ut humiliationem amaret, & ſe ab omnibus deſpici, & contemni concupiſceret? Hoc tamen ilud eſt, quod non minus in Sancti hujus vita enituit, quam amor humiliationum, atque paſſionum, quas ad altiſſimum uſque gradum provexit. Hoc cuidam ex fratribus ſuis reſpondit, cui Deus magnificum in Cælis thronum oſtenderat; atque interroganti, quiſnam inter homines adeo felix futurus fuiſſet, ut tantæ majeſtatis ſolium poſſideret, dixerat: hic humilis eſt Franciſcus; hoc præmium eſt altiſſimæ illius humilitati debitum. Vix evanuit viſio, cum Sanctus hic gaudio exultabundus ad Patrem S. Franciſcum cucurrit; eumque obteſtatus eſt, ut ſibi aperiret, quem de ſe ipſo conceptum haberet, & quid de propriis meritis cogitaret. Nihil aliud cogitare poſſum, eximius Sanctus iſte reſpondit, niſi quod veriſſimum eſſe puto, me ſcilicet peccatorum mundi nequiſſimum eſſe. O Deus! alter addidit, & quomodo tibi hoc de te ſentire liceat, quin ex æquo & veritatem, & rationem offendas? ita eſt, ſubdidit Franciſcus, ſi enim Deus mortalium nequiſſimo eaſdem contuliſſet gratias, quas mihi largitus eſt, ille gratior, & toto cælo fidelior extitiſſet Deo, quam ego. Profecto ſi noſtræ gloriæ & beatitudinis in cælo menſura pendet, a profundite noſtrarum dejectionum in terra, juxta Oraculum Evangelicum; conjicite, utrum locus, quem Sanctus inter Seraphim occupat ſecundum autenticam revelationem, quæ facta fuit, æque debeatur profundæ illius humilitati, ac ardori caritatis, quo cor illius toto vitæ ſpatio æſtuavit. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

S. Franciſcus ſecundum obtinuit humilitatis gradum, quem S. Bernardus conſtituit in deſiderio contemptus ſui.

Hic tamen humilis conceptus, quem de ſe ipſo S. Franciſcus habebat, non excedit primum humilitatis gradum, ſecundum S. Bernardi ſententiam; ſi enim ad alterum procedimus conſiderandum, qui in eo poſitus eſt ut hic mentis noſtræ ſenſus in cor uſque noſtrum migret, ibique cieat deſiderium humiliationis, atque contemptus, nec non votum, ut omnes eamdem ſententiam de nobis concipiant, quam ipſi concepimus: uſquamne homo fuit, qui hac in re habuerit deſideria magis oppoſita deſideriis mundi quam S. hic Patriarcha? Videmus quippe mundum hunc nonniſi elationis deſiderium immittere: non extremum ex placitis illius eſſe, quacumque ratione ſeſe proferre, celebritatem nominis ſibi comparare, plauſibus oblectari, & reliquorum hominum oblatas ſibi laudes æquo animo accipere. Nonne hoc primum eſt mundi hujus rudimentum? *Secundum elementa hujus mundi*, ut loquitur S. Paulus; ſed ſatis eſt S. Franciſcum Aſſiſinatem vocare, ut ſimul repræſentur homo, qui non ſolum inani hac non afficitur gloria; ſed amator contemptus, qui non aliam habet voluptatem, quam ſemet humiliatum atque depreſſum intuendi; qui etiam modum inquirit, quo ſibi confuſionem conciliet, nonnumquam etiam per actiones, quæ in alio quolibet acceptæ fuiſſent tamquam certiſſima indicia hominis, qui de ſana mente dejectus eſſet. Sed in Franciſco hæc indicia fuerunt ſublimis Sapientiæ, vehementiſque deſiderii, quo flagrabat in partem veniendi opprobriorum, & contumeliarum illius, qui eadem erat ſapientia; ac tandem certiſſima argumenta, illum perfecte mundo crucifixum fuiſſe, quoniam nullatenus afficiebatur rebus illis, quas mundus plurimi facit: ita ut dici queat, neminem uſquam magis amaſſe contemptum, & humiliationem ardentius quæſiviſſe, neque ſuas confuſiones majori cum cordis ſui lætitia excepiſſe.

Humilitas apparebat in gaudio, quo perfundebatur, cum ſe contemptum videbat.

Profunda S. Franciſci humilitas in hoc etiam deprehenditur, quod cum ſe laudari ſentiebat ab illis, qui illum obſervabant, & admirabantur propter virtutem ſuam, imperabat alicui ex fratribus ſuis, ut in ipſum compitura ingereret convicia, & contumelioſa evomeret verba, quæ mundus atrociſſimas appellaſſet injurias; ſed quæ Sanctus hic vir ſummo cum gaudio excipiebat, ac ſi plauſus reciperet, & locupletiſſima officia. Itaque quod Propheta dixit de Mundi Salvatore, illum opprobriis ſaturatum iri, *Saturabitur opprobriis*, dici poteſt de hoc Sancto, qui ut ita contumeliis, irriſionibus, opprobriis ſaturari non poterat: & ſi de ſuperbis dicitur vulgo, illos laudibus ſuis inebriari; dicendum eſt Franciſcum ſaturari non potuiſſe abjectionibus, & humiliationibus quas delicias ſuas arbitrabatur. Ubi autem inveniri poterit homo magis & mundo, & ſibimetipſi mortuus?

De S. Franciſci mortificatione.

Nullus umquam tyrannus, licet crudelis & inexorabilis, S. Franciſco durum adeo, violentumque martyrium attuliſſet, quam illud, quod amor divinus conjunctus cum odio ſancto ſui ipſius in ejus corpus exercuit. Stratum ejus, nuda erat humus; cervical, lapis: indumentum, ſaccus pœnitentis; potus, aqua. Ut plurimum nullis coctis dapibus veſcebatur, cum cibus illius plerumque panis eſſet aridus, & nonnumquam cinere adſperſus. Non loquor de cruentis illis diſciplinis, de quadrageſimali jejunio ſæpe quotannis inſtaurato, de aſſiduis vigiliis, de recentibus auſteritatibus, quas quotidie excogitabat, ut carnem ſuam affligeret, & mortificaret. In ejus vita videmus ipſum pluries dum rigida ſæviret hiems, ſemet in gelidas aquas immerſiſſe; ſeſe prorſus nudum in nive volutaſſe, & bis ſuper ardentes prunas cubaſſe. Quamvis gratiæ ſubſidio caro ſua ita eſſet ſpiritui ſubjecta, & angelica puritate ita ornata, ut Deus cuidam ex ſociis ipſius revelaverit, Sanctum hunc hominem in Cælis recenſeri in numero eorum, qui caſti erant anima, & corpore; ille tamen nihil ex hac innocua crudelitate laxaverit, ſemperque corpus ſuum, ut ille ipſe nonnumquam dictitabat, veluti jumentum tractabat, cujus vulgo officium, & pars eſt, ponderibus onerari, plagis affici, & modice veſci. Quamobrem non ſine quadam juſtitiæ ſpecie paullo antequam efflaret animam, videns miſerum corpus ſuum morbis affectum, & exquiſitiſſimis doloribus excruciatum, & ad crucem & oſſa redactum, ex eo veniam petiit, quod illud tam auſtere tractaverat. *P. Texier.*

Tota Franciſci vita fuit vita crucis, oppoſita vitæ Mundi per jugem mortificationem, quam in ſemetipſum exercuit, cum rigore, quem crudelem appellare non vereor. Nam licet in mundo vitam duxiſſet ſatis alienam a vitiis, & flagitiis, quibus alii ſe trahi ſinunt, neſcio, an multi invenientur, qui pœnitentiam egerint auſteriorem. Satis illi non fuit ſibi omnia vitæ commoda interdicere, quod vos callere puto; ſuumque corpus eo rigore mulctavit, cujus morti proximo quidam obortus ſcrupulus eſt, ratus enim eſt, ſibi ab illo veniam eſſe petendam, quod illum pane tantum arcto, & aqua brevi aluiſſet, ut prodigii loco ſit, illud vitam producere potuiſſe, quod illud duris, aſſiduiſque laboribus oppreſſiſſet; quod toto vitæ ſpatio nullum eidem temporis momentum permiſiſſet; quod illum ſemper ſacco, & cilicio operuiſſet; quod cinere ſemper quidquid illi erat pro alimento conſperſiſſet, ne ullam unquam in eo voluptatem guſtaret; quod tandem in illud exercuiſſet omnes auſteritates, quas in antiquiſſimis pœnitentibus legimus, quarum ſola narratio delicatis hominibus qui ſua commoda quærunt, & ſunt corporum ſuorum vel minimum idololatræ, negotium faceſſit. *Auctor Sermonum in omnia argumenta &c.*

Cauſſa mortificationum & auſteritatum ejus.

Auſteritates, quas jure in S. Franciſco miramur, a Sancto hoc viro nonniſi in pœnitentiæ ſpiritu exercebantur: etenim quoad illas, quas eidem ſuaſit timor peccati, ac metus ne in grave aliquod crimen incideret illæ prudenter ſuaderi nequeunt, eaſque nonniſi ſanctus fervor, & extremus criminis horror poteſt excuſare. Sæpe ille ſumma hyeme in nivibus ſe volutabat; nudus etiam ſeſe inter ſpinas, ut S. Benedictus, verſabat, & quotidie ſimilia excogitabat mortificationum genera, ut domaret corpus ſuum, cum quo tamquam cum hoſte infeſtiſſimo ſeſe gerebat, cum quo numquam in gratiam redire voluit niſi ad mortem, quo tempore non erat, cur illud ultra vereretur. Quam pauci hodierna die hujuſmodi ſcrupulis aguntur in hoc orbe corrupto, ubi primum, ac potiſſimum hominis negotium videtur eſſe omnia corporis incommoda evitare; & præcipua ejuſdem cura omnia vitæ commoda, & voluptates illi procurare? Ubi ipſa mortificationis, crucis, & pœnitentiæ nomina ignota ſunt, & horrorem cient; ubi denique illi qui hac in re verecundiores videntur, vitam dicunt mollem, & delicatam, nullumque non movent lapidem, ut hanc tueantur ignaviam, quam Evangelium damnat, licet illi in eadem ſuam conſtituant felicitatem, ut olim faciebant inſipientes idololatræ, qui nihilominus honori ſibi vertebant nomen Sapientis. Quam procul abeſt, ut id genus mortales mortui ſint, & crucifixi mundo, cum ita crucem perhorreſcant! *Idem.*

Mortificationes, quæ ab extra illi accidebant.

Sancti Franciſci ſenſus ſenſibus mundi omnino erant oppoſiti, cum non contentus paſſionibus, & mortificationibus voluntariis, illis etiam occurrebat, quæ ab externa vi proficiſcebantur, quas ardenter concupiſcebat, & quas ſumma cura inquirebat, cum interim omnes ſedulam navent operam, ut illas evitent, & fugiant. Et profecto quanam patientia pertulit duriſſimam captivitatem cum in bello, quod inter Aſſiſinates, & Peruſinos exarſit, captus fuit, & ſumma cum indignitate ab hoſtibus exceptus? Nonne cum eadem patientia paſſus eſt graviorem contumeliam, cum incidit in latrones, qui cum nihil pecuniæ inveniſſent in illo, plagis illum affecerunt, & ſaucium conjecerunt in foveam alta nive repletam, ex qua illum nequaquam evaſurum eſſe arbitrabantur? Silentio prætereo perſecutiones, quas a proprio patre pertulit, & nonnumquam etiam a plebe contra ipſum commota, quæ illum lapidum jactu non ſemel perſecuta eſt. Hæc omnia Sanctus ille habebat inter præcipua beneficia, quibus cælitus donatus fuerat, & tamquam alter S. Paulus gaudio exultabat: *Conſolatione plenus ſum; ſuperabundo gaudio in omni tribulatione noſtra*. (*1. ad Cor. 7.*) Non immorabor ſingulis ærumnis, quas Providentia diſponebat ut Sancti noſtri patientiam exercerent: nihil niſi Cruces optabat; & ardens Martyrii deſiderium effecit, ut bis vel ter viam generoſi conſilii hujus adimpleret. *Idem.*

Varia pœnitentiæ genera, quæ Sanctus hic excogitabat, ut corpus ſuum affligeret.

Inter omnes pœnitentes, qui diverſas in ſemet ſæviendi rationes excogitarunt, nemo hoc majori cum ſeveritate executus eſt, quam S. Franciſcus. Si enim illum intuemini primis converſionis ſuæ annis, videbitis hominem contra ſeipſum iratum, nihil ſibi condonantem, ſibi negantem non dico ea, quæ ſupervacua ſunt, ſed quæ neceſſaria, bellum indicentem corpori ſuo, quaſi hoſti infeſtiſsimo: quotidie jejunantem, noctesque omnes in vigiliis traducentem; ſacco indutum, ac fune præcinctum, & in omnibus actionibus ſuis ſanctam in corpus ſuum vindictam exercentem. Alius Sanctus terribilibus id genus auſteritatibus adquieviſſet; ſed quoniam Sanctus hic Patriarcha novit, pœnitentem addere debere mortem dolori, ubicumque ejus occaſiones requirit; cumque illum nequeat in martyrio invenire, confugit ad mortificationem, quæ non aliud eſt, quam mors diuturna, & rigoroſa. Ut enim inquit S. Bernardus, ſi hoc ſupplicii genus non eſt æque crudele, ac illud, quod Martyrum virtutem exercebat, ſaltem majus

affert

affert tædium. Sed quiſnam didicit melius rigorem cum ſupplicii diuturnitate conjungere quam S. Franciſcus, quoniam quotidie novam aliquam inveniebat auſteritatem, ut ſpiritum & corpus ſuum mortificaret; quoniam ſeſe volutabat nudum inter ſpinas, ut olim S. Benedictus ad carnis ſuæ rebellionem puniendam; nudus cubabat in nive, donec naturalis calor deferbuiſſet, & in mancipium hoc adeo crudeliter animadvertebat, ut morti proximus cenſuerit, ſibi ab illo veniam eſſe petendam. *Biroat*,

S. Franciſcus pro J. C. pati cupiens quærit inter infideles occaſionem ſuſtinendi martyrium.

Quamvis S. Franciſcus ſemetipſum crucifixerit, ita ut nulla pars corporis ſui careat veſtigiis indignationis ſuæ; quamvis cutis tantummodo oſſibus hæreat; quamvis non aliud ſit quam larva non ſine miraculo vivens; quamvis mundus illum perſecutus fuerit, & crudelis ille inimicus injuriis, & vulneribus affecerit, eique nominis honorem ademerit, neque enim ei vitam auferre poterat, nondum voti ſui compos eſt, & ubique terrarum carnifices quærit, a quibus crucifigatur. Trans mare migrat; Africam petit ſperans ſe illic inventurum infideles, a quibus cruci ſuffigatur. Ibi ſancta cum libertate altiora Chriſtianæ Religionis prædicat myſteria, non loquitur niſi præſepe, & Calvarium, ſuaviſſima ſui amoris objecta; & quaſi illis ſcandalo eſſe magis cuperet, quam documento, agit ſolum de Salvatoris paſſionibus & humiliationibus. Sed quam longe ſpes ſua illum fefellit? Etenim quin hos barbaros irritet in ſe, doctrinam ejus admirantur, quamvis non intelligant illam; illius reverentur perſonam, quamvis improbent diſciplinam. Rationibus ejus ſe perſuaderi non ſinunt, exempla tamen admirantur, neque poſſunt aſſequi quænam ſint mortis illecebræ, ut hunc pœnitentem ad illam inquirendam perduxerint in Africam. Videns autem Franciſcus tyrannos illos admiratores ſui, & ibi ſe gloriam invenire, quo ad infamiam, doloremque perquirendum proceſſerat, redit in Italiam conqueſtus cum creaturis omnibus, quod nullam inter ipſas invenerit, quæ ipſum cruci ſuffigere velit. Quam diſtant a noſtris vota tua, Sancte! Ipſi voluptates, & honores conſectamur: occaſiones inquirimus, in quibus ambitioni, vel avariæ noſtræ ſervientes vel attolli vel locupletari valeamus. Tu vero, Fidelis Calvarii diſcipule, nonniſi contumelias, & ſupplicia petis, ac in eo tua vota coarctas, ut cum Filio Dei crucifigaris. Ne hoc tibi negotium faceſſat: Exaudiet Deus vota tua; mittet unum ex Angelis ſuis, qui Miniſter erit furoris tui, atque ſancto huic deſiderio tuo ſatisfacturus te affiget cruci, quam tantopere deperis. Et ſane poſtquam Sanctus hic plura emiſit ſuſpiria in deſerto, quo ſe receperat, Seraphim deſcendit de Cælo, eique Domini ſui vulnera impreſſit, quæ illi pedes, manuſque ambas & latus, & cor tranſverberarunt, & ſimillimam J. C., viventemque imaginem effecerunt. *Idem*.

Sanctus appetit martyrium, & ſeſe offert infideli Monarchæ hanc ob cauſſam.

Omnes cogitationes, omnia vota, omnes Franciſci actiones ad Crucem tendunt, ubique requirit, a quo crucifigatur. Egredere, Franciſce, extra Mundum hunc Chriſtianum extra Salvatoris imperium, quoniam hic nonniſi ſanctitatis tuæ amatores invenire vales. Quæris mundi contemptum, & odium; & mundus licet corruptus, atque depravatus, te tamen obſervat, & colit, ac honore proſequitur virtutem tuam quæ ad ſublimem perfectionis gradum aſſurgit. Alias pete terras, exoticas regiones, populos feroces adi. Non deſunt apud infideles barbari, qui ſatis pro votis crudeliter excipiant; non deſunt apud Barbaros perſecutores inexorabiles. Illuc feſtinus properat Franciſcus, ut ſibi mortem, atque cruciatus ſollicitet; eo currit martyrii coronam emendicaturus. Traducit maria, horrentibus ſeſe periculis offert, per confertas barbarorum turbas viam ſibi facit, & Crucifixum manu geſtans infidelem adit Imperatorem, ut vel illum ad Chriſtianam Religionem amplectendam cogat, vel ut per mortem, ad quam perferendam paratus erat, illius furorem exprobret, & crudelitatem. Cum cruce ipſa illi prædicat crucem: Arma quidem infirma contra barbarum Principem, contra Mahometem victoriis inflatum, qui poſt annos centum & quinquaginta vidit Regum aliorum copias ſimul collectas ſuis frangi, ac debilitari, & fortiſſimum quemque hoſtium domitorem, coram ſe cedere, & ad pedes illius ſe proſternere. Princeps hic tot triumphis ſuperbus videns ex alia mundi plaga hominem pallidum, aridum, macie confectum, pœnitentiæ auſteritatibus deformatum, qui phantaſma potius, quam vivens homo videbatur, loco armorum, Crucifixi imagine diſtricta accedentem, ut Mahometiſmum totius terrarum orbis victorem oppugnet, infideles populos convertat, ad acceſſum hunc adeo audacem, quid judicare poterat Mahometes? Sed etiam ex altera parte quid ſperare poterat Franciſcus, & quam aliam præſtolari ſortem, quam tot Martyrum, quibus hic auſus ſteterat vita? vel ſaltem cum contemptu, & confuſione dimitti, quemadmodum ab Herode dimiſſus fuerat Salvator, vel ad ſummum in aliam remittit diem, ut olim Paulus, ut rationibus illius aures præberentur. Nihil tamen horum repulit Franciſcum, & nullus ex illis obſtaculis, quæ illius menti occurrebant, illum deterruit, quominus cum ſola cruce, Crucem barbaris prædicaret. Princeps ille vidit ſe laceſſitum ab uno homine, qui ſuſtinet paupertatem ipſa paupertate, chriſtianæ Religionis ſanctitatem ſanctitate, ab homine, qui propter avaritiam non celat veritates, quas prædicat. Ampliſſimis muneribus Franciſcum delinire quærit, & hujus repulſa ipſius auget gloriam; honores huic deferuntur, ille vero contemnit. Revertitur tandem in Europam onuſtus quidem gloria, ſed quæ res illum maxime affligit, ſine palma Martyrii, ad quam conquirendam adeo procul proceſſerat, & quam pluris faciebat, quam mundum univerſum cum omnibus bonis illius. Suppliciorum loco apud barbaros nihil invenit niſi officia humanitatis, & urbanitatis. Tandem in Europam unus ille revertitur majori cum gloria, pluribuſque victoriis decorus, quam tot Duces, qui cum decies contenis militum millibus illuc erant profecti. *Ex collectione Sermonum*.

Alia ejuſdem facti deſcriptio.

Franciſcus flagrans deſiderio adquirendi coronam Martyrii hoc conſilio navigat in Syriam, quo ſtatim ac appulit, capitur, & coram Sultano Babylonis adducitur, apud quem cum eo loquitur zelo, qui docet Apoſtolum, & ea licentia, quæ decet Sanctum. Explicat illi fidei noſtræ Myſteria, ei cæcitatem, in qua verſatur, repræſentat, contra Mahometis cultum invehitur: cumque in eo eſt, ut ſe ad equuleum duci, & a carnificibus in fruſtra concidi in audaciæ pœnam, & ad ſedandum Principis hujus furorem, expectet, hic illum reveretur, honoribus cumulat, muneribus etiam illum oneraturum pollicetur, quorum tamen repulſa a Franciſco facta huic mortalium omnium venerationem conciliat. Quid aget Sanctus vir videns ſe in honore apud Tyrannum, a quo mortem ſæviſſimam præſtolabatur? & benigne exceptum ibi, ubi cruces & cruciatus ſe inventurum eſſe ſperat? Ceterum nullam ſibi reliquam eſſe videns ſpem populos illos convertendi, in Italiam revertitur, ut ſemet ſubtrahat novæ huic perſecutionis formæ, quam minime expectabat, & quæ ipſi crudelior ea videbatur, quam ſe inventurum ſperabat. Ita ſua ſpe fruſtratus nullum admittere poteſt ſolatium, eo quod ſibi deſint carnifices, qui vitam eripiant. Martyrum invidet felicitati, neque magis dolet niſi quod dignus habitus non eſt, qui propter Deum contumeliam patiatur, quod tamquam votorum ſuorum cumulus erat. Deficientibus ſibi mortalibus, confugit ad Angelos, ipſumque Dei Filium, ut aliquam Crucis ejuſdem partem obtineat, & ut ad mortem uſque torqueatur ſi minus cenſeatur indignus, qui propter ejus amorem moriatur. *Auctor Sermonum in omnia argumenta*.

Modus quo S. Franciſcus recepit ſtigmata.

Voti damnaberis, Sancte vir, atque preces tuæ exaudientur. Calvarii diſcipulus particeps fiet cruciatuum Domini ſui: homo crucifixus mundo, crucifixus erit etiam cum J. C. & Dei Filius, qui ſæpe miraculis uſus eſt, ut Sanctos ab iis liberaret ſuppliciis, quæ illis parabantur, inſignies patrabit miraculum, ut te vocet in partem paſſionum ſuarum. Seceſſerat Sanctus iſte in Montem Alverniæ quem ille Calvarium ſibi fingebat: Cum illi eſtatica quadam contemplatione correpto apparuit Seraphim Salvatoris crucifixi imaginem referens. Ad hoc ſpectaculum cor ejus quodammodo ardentis caritatis igne liquefactum eſt. Ejus imaginatio fortiter adeo ſe applicuit imagini vulnerum, quæ ad vivum expreſſa intuebatur, ejuſque anima acriter adeo penetrata fuit, ut eorum impreſſio ad cor uſque pervaſerit, ſuper quo hoc Seraphim telum inflammatum radiis luminis nitidiſſimi extrinſecus efficit in Franciſci carne hiatum earumdem plagarum, quas intus in corde imprimebat. Mirum profecto portentum! Deficientibus tortoribus Angeli miniſterio crucifigitur, vivens adhuc ſuffert martyrium, recipit vulnera, quæ ſimul & vitam afferunt, & mortem, & quæ per admirabilem paſſionis, & voluptatis commixtionem præ gaudio æque ac præ dolore mortem inferrent, juxta illud Sancti Job: *Mirabiliter me crucias*. *Idem*.

Ejuſdem argumenti continuatio.

Hoc pacto pro Cruce materiali, cui S. Franciſcus optabat configi, factus ipſe fuit Crucifixus vivens, & dicere poterat æque ac S. Paulus: *Stigmata Domini Jeſu in corpore meo porto*. (*Ad Gal. 6.*) Factus ſum imago Redemptoris mei crucifixi, deferens ſtigmata vulnerum ejus cruentis in me characteribus expreſſa. Clavi non introierunt in manus & pedes ejus, & nihilo ſecius eamdem in illis impreſſionem efficiunt. Inde ſanguis manat, & eumdem ſentit dolorem, ac ſi pedes & manus transfoderentur. Lancea latus ejus non ſcindit, eumdem tamen illic relinquit hiatum, quem ſi altius pervaſiſſet; quod S. Bonaventura, qui & ipſe mirum in modum prodigium iſtud deſcribit, explicat uſus comparatione ardentis ſigilli, quod applicitum eadem relinquit lineamenta, quæ in ipſo inſculpta ſunt. Ita per cruciatum qui miraculo vacuus non fuit, facta eſt in Franciſco tranſfuſio dolorum & vulnerum, quæ olim Salvator paſſus eſt. Hujus prodigii teſtes fuerunt plures Cardinales, & Alexander Papa IV. ſe propriis oculis illud accepiſſe teſtatus eſt. Hoc pacto ſatisfactum fuit ardenti deſiderio, quo Sanctus iſte cupiebat pati, ac ferre crucem, quam tantopere mundus perhorreſcit. Poteratne ille melius oſtendere ſe mortuum eſſe, & crucifixum cum mundo, quam tanto ardore cum J. C. crucifigi deſiderans? Deſiderium illius adeo acceptum Salvatori fuit, ut quin hominum uteretur miniſterio, e re cenſuerit eum voti damnare. *Idem*.

S. Franciſcus qui infidelium manu martyrio coronari non potuit, id aſſecutus eſt manu cæleſti.

Quænam S. Franciſci gloria, deficiente ſibi Martyrii palma, quam obtinere non potuit, honoribus cumulatum fuiſſe a barbaris, a quorum ſævitia optatam ſe gloriam ſperabat conſecuturum? Nonne poterat dici, Deum illi coronam, præ Martyrum corona glorioſiorem deſtinaſſe? Nulli pro illo erant in terris carnifices: ſed non defuerunt eidem in Cælo. Noluit Deus illum hic per Tyrannorum manum, ſed per illam cæleſtium Angelorum pati. Myſtica jacula, quæ ab alis Seraphim in Crucis formam egreſſa ſunt in ejus corpore glorioſa impreſſerunt ſtigmata vulnerum, quæ clavi & lancea in Salvatoris corpore impreſſerant. Quodnam gloriæ prodigium Franciſco? Andreas crucem concupiſcit; S. Petrus beatum ſe putat ſi capite in terram demiſſo cruci affigatur; S. Paulus ſcribebat, ſe Cruci confixum eſſe: *Chriſto confixus ſum cruci*; ſed ipſe Salvator ſacra vulnera ſua imprimit corpori, manibus, pedibuſque ſervi ſui Franciſci: *Chriſto confixus ſum cruci*. Poſt hæc paullatim defecit, ac lapſus eſt in tantam oppreſſionem, quæ illum ad mortem uſque ſubſecuta eſt; verum hæc illi oppreſſio erat perjucunda propter unionem, quam habebat cum Deo, propter extaſes, viſiones, dulces impetus, qui efficiebant, ut in anteceſſum aliqua perfrueretur oblectatione, quæ a Beatorum ſtatu non procul abeſſet. *Collectio Sermonum*.

Deus miraculis utitur, effecturus ut ille patiatur.

Satis non eſt, Franciſcum communes pati mortificationes; Deus ipſis utitur miraculis, ut ille magis magiſue mortificetur; & in ſe ipſo perennes habeat occaſiones patiendi, & permanendi uſque ad vitæ exitum in hoc ſtatu paſſionum, ut in æternum repræſentet oculis ſuis æternum hoc gratiarum Evangelium ſanguineis characteribus in ſuorum vulnerum hiatu. Profecto duas quodammodo invenio impreſſiones dolorum, quæ factæ fuerunt in hoc Sancto, ut ex eo fieret ſacrificium, alteram quidem in corpore per vulnera, alteram in corde per internum dolorem, quem tunc temporis expertus eſt. Nam præter naturalem dolorem illum, quem in vulneribus ſenſit, alium etiam dolorem percepit ex vulneribus iiſdem per extraordinariam compaſſionem vulnerum Salvatoris. Vidit extra ſe Deum crucifixum apparere in eodem corporis ſitu, in quo erat in Cruce; per dolorum ſuorum experientiam cognovit quales illi Domini ſui fuerint. O Deus! quam violentam impreſſionem fecit tunc hoc objectum ſenſibile in corde Sancti hujus, jam præparato! S. Bonaventura id explicat admirabili ſimilitudine: *Tamquam ſi ad ignem liquefactus, virtutum præſenſibilium ſigillativa quædam eſſet impreſſio*. Duæ, inquit, erant diverſæ qualitates in Crucifixo, qui apparuit Franciſco, altera ſigni, ignis altera. Si hoc ſignum ardens ceræ applicas, duo exiſtent effectus, quorum alter erit ad alterum diſpoſitio: molliet ceram tamquam ignis, eamque diſponet ad impreſſiones recipiendas, & mox tamquam ſignum ſuos characteres inſculpet. Quid eſt hic Crucifixus, qui applicatur corpori, & cordi S. Franciſci? Signum eſt, in quo clavi ſunt inſculpti, & vulnera; ſignum eſt amoris igne candens; ſuo ardore mollit ut characteres ſuos imprimat; & ſub hac impreſſione egregie dicere poteſt cum Job in ſterquilinio ſuo: *Mirabiliter me crucias*. (*Job. 1.*) Deus meus, tormenta tua ſunt miracula. *Biroat*.

Glorioſum fuit S. Franciſco gerere ſtigmata, eaque ab ipſo J. C. recipere.

Quænam Franciſci fuit gloria pati pro J. Chriſto, per Jeſu Chriſti manus, & ſicuti paſſus eſt J. Chriſtus? S. Paulus gloriatur, quod Salvatoris geſtet ſtigmata: *Tamquam aliquis de trophæis, ſigniſque regalibus gloriatur*, D. Chryſoſtomus inquit. Neque dicit ſolum ſe habere illa, ſed portare, tamquam trophæa, & Regni ſigna. Hæ autem flagellorum cicatrices erant, & veſtigia catenarum. Sed quoniam illas propter Jeſum Chriſtum recepit, utpote illius Evangelium prædicaret, ſunt honoris monumenta, ex quibus major illi cedit gloria, quam ex eo, quod in tertium uſque cælum fuerit ſublatus. In hoc præſtat S. Franciſcus, quod propter Deum has ſuſtinens plagas, illas recipit de manu Salvatoris. Omnia aliorum Martyrum tormenta per carnificum manus applicantur; hæ imprimunt flagellorum cicatriculas, & compedum, qui membris eorum fuerunt appliciti: ſed illa Franciſci deſcendunt de cælo, & Dei Filius unicum eſt eorum & inſtrumentum, & cauſſa. Verum eſt omnes patiendi occaſiones eſſe a Deo illas permittente, vel illis utente per providentiam ſuam, ut Sanctis ſuis honorem conferat; ſed non ſatis facile eſt ibi Dei manus cognoſcere ſupplicia hæc diſponentis. Unus Franciſcus a Salvatore ſauciatur. Videt ejus oculos, amabileſque manus ipſum verberantes, & dicere poteſt melius, quam Job: *Manus Domini tetigit me*. (*Job. 19.*) Denique ſuſtinet quodammodo Salvatoris tormenta; recipit enim in membris ſuis ſtigmata vulnerum, quæ Salvator in ſuo corpore acceperat: *Complantati facti ſumus ſimilitudini mortis ejus*. Veſtrum cor petitur, ut in illo imprimantur ſtigmata, ſancti non eſtis, ut miracula recipiatis; nimis molles eſtis, & delicati, ut hæc ſuſtineatis tormenta; ſed quomodonam poteritis voſmet ab Apoſtoli præcepto exolvere, quo omnes fideles jubentur ferre J. Chriſti mortificationem in corporibus ſuis: nempe ferre innocuam imaginem vulnerum ejus abrenuntiantes illegitimis ſenſuum voluptatibus, vim aliquam noxiæ huic legi inferentes. Geſtat Franciſcus cicatrices ſuas in oculis Dei, tamquam ſacrificium, quod illi honorificum eſt, & in oculis hominum tamquam exemplum quo erudiantur. Hæc ille miracula poſtulat a nobis, & nos muneribus noſtris ſatisfacere poſſumus, quin nobiſmet vel leviſſimum vulnus inferamus: ſed omnes participes eſſe poſſunt per ardorem amoris, & omnium eſt aliquid conferre per bonum odorem vitæ ſanctæ. *Idem*.

Quam glorioſa fuerunt hæc ſtigmata.

Quomodocumque ſe habeat res, glorioſa S. Franciſci ſtigmata, auguſta hæc amoris, & mortis Filii Dei monumenta in maximum illius honorem ceſſerunt, eum torquendo, cumque impreſſiones illæ factæ fuerint in corpore ejus, ſimul fuerunt & doloris inſtrumenta, & ornamenta triumphi. Quænam martyrii ſpecies? Martyrium aliorum breve eſt; Franciſci prolixum; illud barbarorum ſacrilegis manibus perficitur; hoc Angeli miniſterio adimpletur; illud apparet, hoc tegitur tamquam ſauciati ulcera ſua contegentis. Sed etiam quæ gloria? Si Moyſen intueor in Monte Sinai intentum, video Franciſcum in Alverniæ montem divino adductum conſilio. Si Moyſes Tabernaculo egreſſus nitentes emittebat ex facie radios, quos ſemper velamine tegebat, cum ad populum alloquebatur: Franciſcus ſtigmatibus honoratus jucundiſſimis fructibus altiſſimæ ſuæ meditationis vulnerum Domini, diligentiſſime cavet, ne illa ab hominibus videantur, humilitati ſuæ conſulturus. Si Moyſi corpus poſt obitum fuit inviſibile, ne Judæi illud tamquam numen aliquod venerarentur; Franciſci corpus cum ſtigmatibus videtur, ut ipſi ad piam paſſionum illius imitationem impellamur. *Elogia hiſtorica*.

Franciſcus immolat corpus ſuum tamquam victimam Quid Deus a nobis requirat. *Bernard. Ep. Frat. de monte Dei*.

Franciſcus in ſcientia Sanctorum eruditus non hominum miniſterio, ſed unione gratiæ, quæ ſeſe prodit illis qui humili, rectoque ſunt corde, didicerat, Chriſtianum ſuo modo corpus ſuum tractare debere, quo æger tractatur, cui negantur ea, quæ deſiderat, quia illius obfutura ſunt valetudini, & curationi, & qui multa haurire jubetur, quæ perhorreſcit: *Sic habere corpus ſuum ſicut ægrotum, cui etiam multum volenti, inutilia ſunt neganda; utilia vero etiam nolenti ſunt ingerenda*. Franciſcus corpori ſuo negabat & ſuperfluum, & ſæpe etiam neceſſarium, ita ut crediderit jamjam moriturus ſibi a corpore veniam eſſe petendam, quod cum illo hoſtiliter ſe geſſerit. Verebatur enim, ne quod illi ſub neceſſitatis prætextu concederet, eſſet ſuperfluum, & fieret rebelli carni defectionis cauſſa. Propterea bellum quod eidem indixit nullas habuit inducias; animæ enim Deo per Religionem conſecratæ eſt ſemper arma deferre, & ad extremum uſque ſpiritum præliari, donec in Dei ſinu quieſcat, qui aſilus eſt, ubi nihil ſupereſt metuendum; ibi enim tuto vita ducitur procul a tentationibus, & Satanæ inſultibus. Bellum militum breve: ſed Monachi pugna quoad *uſque migrat ad Dominum, durat*, (*S. Ephrem Exhortat. ad piet.*) O vos qui corpora veſtra ſaginatis, tamquam victimas ignibus æternis! Vos hoc moveat exemplum, quod Eccleſia vobis non proponit tamquam inane ſpectaculum, ſed tamquam prototypum, quod vos imitari opus eſt, niſi æternum velitis interire. Corpus hoc, cujus tantam geritis curam, victima eſt, quam Deus a vobis requirit; intra vos eſt, quidquid ad ſacrificium requiritur. Superbia veſtra, Origenes inquit, (*Origen. in c. 12. Ep. ad Rom.*) una ex victimis eſt, quas Dominus expetit; avaritia, invidia, ira, pecudes ſunt in illius Sanctuario mactandæ. Effunde, ut olim Franciſcus harum victimarum cruorem, & oblatio tua accepta erit Altiſſimo in odorem ſuavitatis: *Has pecudes occide, & recte litabis Deo*. *P. Chauchemer ſerm. MS.*

Sanctus hic jugulavit in ſe omnes ſenſus ſuperbiæ & præminentiæ.

Franciſcus jam id conſecutus erat, ut in ſe omnes ſuperbiæ ſenſus extingueret, qui in hominum animis facile ſuboriuntur, quippe mundo, omnibuſque naturæ ſenſibus erat crucifixus. Hinc in illo oriebatur hoc obediendi deſiderium, & cupiditas ſemet illis ſubmittendi, quibus imperandi jus dignitas ſua conferebat: cumque homines reliqui non aliud ſuapte natura ſtudium vehementius ſortiantur, quam dominandi ceteriſque eminendi, Franciſcus id unum optabat ut ſeſe omnibus ſubjiceret. Hinc pertinax illa repulſa, qua ad Sacrum Sacerdotii Ordinem nunquam paſſus eſt promoveri, quo indignum ſe dictabat, optatis magis imitari abjectiones Dei deſcendentis ad homines, humiliati, & exinaniti, quam eum appetere characterem, quo elevabatur, & propius accedebat ad Deum. Verum ſicuti Deus liberalitate vinci non poteſt, & quo plura illi tribuimus, eo majora nobis retribuit; & quo plura propter amorem ejus relinquimus, eo uberius jacturam nobis reſarcit: ita ſicut magis Franciſcus ſuæ paupertatis contentus erat, quam ſi omnes terrarum orbis divitias poſſediſſet, Deus illi cæleſtes propinabat delicias, eo uſque ut gaudium ac lætitiam inſpiraret omnibus, qui illum intuebantur. Pariter in profundis illius humiliationibus, ac dejectionibus Deus illum gloria, & honore cumulabat, efficiens, ut omnia creata etiam ſenſu, & ratione carentia illum revererentur, quippe ipſa etiam elementa naturam mutare viſa ſunt, ut illi obediant, belluæ naturalis feritatis ſuæ obliviſcuntur, ut illi blandiantur, aves intermittunt cantum ſuum, ne illius orationem interpellent, piſces ad illum accedunt, ut verbum audiant, perinde ac omnia hæc reverentiæ teſtimonia nihil, aut parum eſſent, niſi ipſi mundi hujus Principes, Præſules, Cardinales, Summi etiam Pontifices, dum viverent, multo vero magis poſt mortem venerati fuiſſent. Populi confluebant ad illum, ac ad pedes illius ſeſe proſternebant, quacumque tranſiret. Principes, ac primorum ſubſelliorum viri in illius ordinem ingreſſi ſunt; & honori ſibi tribuendum eſſe cenſuerunt, quod fuerunt admiſſi; & nemo unus ignorat quanta in veneratione magnus iſte Sanctus hodierna die in Eccleſia habeatur, quin loquamur de gloria qua Deus in cælo ejus humiliationem ſit remuneratus: ibi enim potiſſimum adimpletur oraculum Evangelicum; homines ad majorem gloriæ amplitudinem in cælis ſublatum iri, quo magis illi ſeſe in terris humiliaverint. *Auctor Sermonum in omnia argumenta*.

Zelus S. Franciſci pro domo Dei.

Nunquam vehementius, aut periculoſius Eccleſia oppugnata fuit quam miſerrimis illis temporibus, quibus S. Franciſcus vivebat, quæ ab erudito quodam Auctore tempus noctis, ac tenebrarum vocantur; dies infames propter enormitatem omnigenorum vitiorum, propter crudeles cruentaſque diſcordias, pro-

propter horribiles, & abominabiles hæreſes. Saraceni omnes Orientis plagas inundabant, & Salvatori eripiebant eas provincias, quas primitus Apoſtoli ſubjecerant; Occidens ingenti hæreticorum numero agitabatur, qui in varios, deteſtabileſque errores diſtracti, omnes in hoc conſentiebant, ut ad Romanam Eccleſiam funditus convellendam conjurarent. S. Petri ſolium tunc vehementius oppugnabatur, & quatiebatur Federici II. Imperatoris perſecutionibus: Sed malorum omnium extremum erat, quod Chriſtianus populus alte demerſus in vitiis, nullo horum malorum ſenſu afficiebatur, & tantum aberat, ut remedium per pœnitentiam quæreret, ut immo magis magiſque Deum omni ſcelerum genere ad iracundiam provocaret; atheiſmo, impietate, Sacramentorum contemptu, ſimonia, fenore, impudicitia aliiſque id genus criminibus, quæ in mundo graſſabantur, & illi, qui ſe adhuc appellabant Catholicos, nomine tenus tales erant, ceterum noxæ. Tunc Franciſcus de voluntatibus Dei, deque providentiæ conſilio certior factus, penitus mandatis ejuſdem obſequens, tanquam Elias alter igne zeli ſui ſuccenſus aſſurgit, & inimicis Dei ſimul, & Eccleſiæ ſe ipſum opponit. Verba ſingula, quæ ex illius ore egrediuntur totidem flammæ ſunt, quibus glacies cordium obduratiſſimorum liqueſcit: *Surrexit Elias tanquam ignis, & verbum ejus quaſi flamma ardebat. (Eccli. 41.) P. Texier.*

S. Franciſci zelus in templorum reparatione.

Videns Franciſcus animas ſanguine Filii Dei redemptas omnibus in locis interire, cum unus illis opem ferre minime poſſet, Ordinem inſtituit, cujus zelus non alios agnoſcit terminos, quam longitudinem, latitudinemque orbis terrarum, & qui cum adhuc Sanctus viveret Patriarcha, jam in toto orbe Chriſtiano late patebat. Hoc eodem zelo actus iter in Africam inſtituit, bis in Ægyptum profectus eſt Evangelium Saracenis, eorumque Principi annuntiaturus. Hic idem zelus docuit filios Sancti hujus circures facere Cannibales, & Trogloditas, omneſque populos antropophagos Evangelii prædicatione. Hic idem invexit filios ejus in remotiſſimas terras, quo mercatorum non pervaſerat avaritia. Hic idem Patriarchæ illorum zelus effecit, ut quotidie maria traducant, omnia provocent pericula, ut ab una Oceani ora ad aliam pergant ſecuturi ardentem Franciſci ſpiritum, & longius prolaturi fines imperii Dominici, & ſublaturi crucis vexillum ſuper rudera delubrorum, ac idolorum cineres. *Idem.*

Franciſcus orans in Eccleſia S. Damiani Martyris vocem audit ex ore Crucifixi emanantem, qua jubetur facere opus, quod ultra vires illius poſitum omnino videtur; videlicet reparare templum illud jamjam collabens, & aras proſtratas extruere. Quot divites tunc in ſuperba illa civitate prima tenebant ſubſellia! Quot nobiles ibi ſuam magnificentiam, & luxum oſtentabant! Quot mercatores ſuperbas ſibi ædes concedere moliebantur, quin de Eccleſia, ariſque reparandis eſſent ſolliciti! Omnibus hiſce potius divitibus, quam pauperi Franciſco dirigi debuiſſe videtur Dei vox propter opus eorum opulentia digniſſimum. Verum non merentur illi eligi a Deo propter manus adhuc egregium, ob divitias & opes quibus abutuntur, & in infimos ſumptus diſperdunt. Deus neque illorum bona vult, neque indiget eorum potentia, atque auctoritate. Seſe convertit ad Franciſcum pauperem, omnium egenum, ab omnibus, ipſo etiam Patre ſuo derelictum. Mandat hoc Franciſco, cui nulla ſunt bona, æſtimatio nulla, nullum præſidium, auxiliumque; huic pauperi dicit Deus; repara templum meum, aras mihi reſtitue. Quis hoc loco non admirabitur Sancti hujus Viri zelum! ad conſpectum operis, quod alteri cuipiam viſum fuiſſet impoſſibile, non hæret, neque aliud quærit, niſi quomodo mandata faceſſat. Quærit quomodo imperata faciat; ſed undenam initium ſumat? quibus utetur ſubſidiis? Pauper, & ſolus neque conducere poteſt opifices ad ædificium hoc extruendum neceſſarios, neque cæmenta invenire, ac materiam ingenti huic operi neceſſariam, neque amicorum nomen, opemque prætexere, neque enim facile audiebatur. Sed habet ille corpus, & brachia ad laborem idonea; ipſe lapides movet, ipſe incomparabili animo cæmenta trahit; unus ipſe tanto huic operi totus vacat! Videtur pauper omnino ſolus circa magnum hoc ædificium; illum admirantur omnes, omnes illius animum conſiderant, & ad aſpectum objecti ad animos commovendos aptiſſimi, quiſque Sanctæ æmulationis aculeis agitatur. Honeſti viri ſe illi ſocios addunt, eique offerunt opem; divites non audent amplius citra verecundiam non excitari ad tantum Dei opus; qui omnium duriſſimi videntur, a bonis animabus trahuntur ad ſubſidium Franciſco præſtandum. Paullo poſt opus progreditur; templum omnino reſtauratur, & pauper unus virtute ſua plus efficit, quam omnes regionis illius ſimul collectæ opus efficere potuiſſent. Tunc Franciſcus novo ardore repletus, & adeo inſperato ac admirabili eventu confirmatus, credens etiam ſe a divina Providentia vocatum ad alia complura ædificia ſacra reparanda, omnes curas ſuas in id genus opera impendit. Invenit templum S. Petro dicatum omnino dirutum, tantam adhibet ſedulam celeritatem, ut illud brevi curis ejuſdem fuerit reſtitutum. Hoc ipſum præſtitit in alio Templo, quod Reginæ Angelorum ſacrum erat, temporum injuria collapſum, & mox pietate & zelo ipſius inſtaurato. *Ex collectione Sermonum.*

Materialium templorum ædificatio non poterat immenſum Franciſci zelum circumſcribere; illius triumphi intra nos fines minime terminabantur. Eccleſia Filii Dei, tot templis viventibus divinitatis repleta, ingens erat campus ad omnes curas illius occupandas. De templis hujuſmodi reparandis agebatur, poſtquam tot materialia extulerat templa; quapropter ad illa S. Franciſcus curas omnes impendit. Dirigit mores, & conſcientias horum ſpiritualium Templorum, nempe Fidelium; quomodo autem? ſuſcitando in Eccleſia populum novum ab omni avaritia, & ambitione expurgatum; novum inſtituendo Ordinem, per quem humilitas, caritas, & auſteritates refloreſcere debebant, Ordinem, qui in tres diverſos perfectionis ſtatus diviſus decere poteſt omne perſonarum genus, cujuſcumque ſexus, ætatis, conditionis fuerint; virgines quin a mundi commercio recedant, nuptas quin connubii vincula infringant; Ordinem, qui militem deceat; magiſtratum, quin ſuas abdicet curas; Reges, & Principes, quin ſoliis, ſubſelliiſque ſuis dedecus inſerant. *Collectio Sermonum.*

Solus S. Franciſci zelus par fuit moribus omnium ſtatuum reformandis.

Potentes terræ cum omni auctoritate ſua divitibus avaris prædicent, relinquenda illis eſſe ea, quæ poſſident, atque iis omnibus nuntium mittendum eſſe; næ illi quidem oleum, operamque perdent dicentes ambitioſis, ut ſuos honores relinquant, & ſeſe exinaniniant; impudicis ut ſuam carnem mortificent, & omne cum creaturis commercium infringant; nequicquam pollicebuntur, excitabunt, blandientur, nihil proficient, hoc enim ad ipſos non pertinet. Franciſcus autem mundi totius reformationem aggreditur, ad ſe plurimos attrahere conatur, quin illis alia polliceatur bona, quam paupertatem, & pœnitentiam, quin illis aliam mercedem proponat, niſi futuri ſæculi; & tamen undequaque ſub ejuſdem vexillum mortales concurrunt, & cedit illi e ſententia opus hoc, quod nequaquam fieri poſſe videbatur. Ad hoc autem quid agit? illuſtratus gratiæ luminibus manu ſumit librum Evangeliorum, aperit illum, legit, explicat; atque tres hi loci occurrunt legenti: 1. Si vis perfectus eſſe, vade, vende omnia quæ habes. 2. Nolite poſſidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis veſtris, non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam. 3. Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum: quæ ſatis ſunt Franciſco ad illos pertrahendos, quos lucrari vult Salvatori. Nonne hæc erant e contra ſatis ſuperque ad illos deterrendos, qui ſub illius diſciplina vitam inſtituere cogitarent? Hos tamen per hæc ipſa conciliat ſibi, & per hanc vitæ auſteritatem paſſim plurimi ſeſe illi ſocios addicunt, ut cum illo pœnitentiam exerceant, & deferant crucem Salvatoris. *Idem.*

Zelo ſuo ſuſtinuit Eccleſiam & Chriſtianiſmi ſpiritum ſemiſopitum ſuſcitavit.

Quiſnam poſt Apoſtolos fuit Verbi incarnati vividior imago, quam S. Franciſcus Patriarcha, tot filiorum Pater, ac tot populorum Salvator? Nonne illum æterna Dei Providentia delegit; ut collabentem Eccleſiam ſuſtineret, ut hæreſum vim cohiberet, ut torrenti impietatis, & corruptionis morum ad verſaretur? Nonne hic acceſſit ad ſuſcitandum Chriſtianiſmi ſpiritum ferme extinctum in illis, qui nomine tenus Catholici erant, atque Fideles? dicere poſſumus cum S. Bonaventura gratiam benignitatis Salvatoris iterum in terris apparuiſſe in humilis Franciſci perſona, ut iterum mundum primi adventus oblitum erudiret ad impietatem fugiendam, peccatum execrandum, & inordinatis ſæculi deſideriis abrenuntiandum. Quod ſi judicium ferre vultis de magnitudine, atque præſtantia zeli Sancti hujus ex fructibus, quos tulit, recenſete ſi vobis lubet innumeros martyres, Sanctarum Virginum millia, illuſtres ac celeberrimos Doctores, Epiſcopos, Cardinales, Pontifices, quos Ordo hic florentiſſimus peperit Eccleſiæ Dei, & quin verba fiant de meritis, eximiaque virtute Antoniorum Patavinorum, Bonaventurarum, Ludovicorum Toloſatium, Bernardinorum Senenſium, nonne dicere poſſumus, perpaucos viſos fuiſſe Sanctos viros, qui adeo ſimiles fuerint Filio Dei, quatenus Salvatori, & quibus hæc Apoſtoli verba poſſint convenire: *Vivit vero in me Chriſtus? P. Texier.*

Inſtitutio Ordinis S. Franciſci.

Mirum profecto eſt hominem pauperem, omnium egenum, ſine ullo præſidio, ope, protectione; qui videbatur mundi rejectanea, qui nonniſi paupertatem, ac miſeriam exemplis, verbiſque ſuis præſeferebat, tot filios congregare potuerit, quot S. Franciſcus. Nihilo ſecius plurimi undique ad illum confluebant, & illum confertim ſequebantur. Verum quot ærumnæ illi ſuperandæ fuerunt in Ordinis ſui inſtitutione! Quot prælia! quot adverſitates! quot undique oppoſitiones! Unus ex Summi Pontificibus, qui præ ceteris Sanctitatis laude floruerunt, præſto eſt, ut momento progreſſum adeo glorioſum exſufflet; ſed vox cælitus demiſſa illum deterret. Renuit ille S. Franciſci Regulam approbare; eamque approbare vox altera de cælo audita cogit. Ubi vero hæc ſuperata fuerunt, Franciſco victoria referente, tunc maxime opus ſuum cœpit floreſcere. Diſcipulorum, filiorumque numerus eo uſque crevit, ut ad prima generalia comitia, quæ habita ſunt, quinque Fratrum millia, quæ celaverant turbæ, inventa fuerint congregata ſub Regula, & diſciplina parentis ſui; univerſi humilis, pauperiſque Franciſci Filii. *Ex collectione Sermone.*

Ordo S. Franciſci plurimos Sanctos viros peperit Eccleſiæ.

Dici poteſt de S. Franciſco, non ſecus ac de Salvatore, per ſacrificium ſui ipſius, quod obtulit Deo ſine ulla exceptione, a divina Providentia tantam obtinuiſſe fecunditatem, ut Eccleſia meritis illius adſcripſerit quidquid magnum, & præclarum Ordo ejus in terris operatus eſt. Per illius merita ſex ſummos Pontifices Eccleſia conſequuta eſt, qui eidem leges ſcripſere, vidit quinquaginta ſeptem Cardinales, quindecim Patriarchas, Epiſcopos vero, & Archiepiſcopos numero carentes. Sanctus hic ordo refugium fuit plurium Imperatorum, Regum, Reginarum, Principum virorum, atque mulierum, quos ſingillatim referre longum eſſet, & auditoribus etiam permoleſtum. Neque meminero centum, ac octuaginta Doctorum, qui Ordinem hunc ornarunt, neque Sanctorum hujus Religionis, qui ſine intermiſſione prædicationibus ſuis ad peccatorum, & Infidelium converſionem adlaborarunt, & qui vitæ Sanctitate, ac miraculis claruerunt. Nonne igitur dicere fas eſt, hæc eſſe miracula, quæ S. Franciſcus Patriarcha ſudoribus, laboribuſque ſuis operatus eſt; & hos præſtantiſſimos eſſe fructus, quibus ille replevit Eccleſiam? *P. le Jeune Presbyter Oratorii.*

Cum S. Franciſci anima ſenſu doloris ob Salvatoris Paſſionem mirum in modum eſſet affecta, in ſingulas ferme horas erumpere tenebatur in queſtus, & clamores emittere, quos nullo pacto poterat coercere. Ideo cogebatur ille hominum evitare conſpectum ac profundas adire ſolitudines, ubi laxare poſſet habenas piis ſenſibus, atque dolori. Verum eſt, quod tigrides, rupeſque ipſæ ad querulas ejuſdem voces, & lacrimas commoveri debuiſſent. Modo alloquebatur J. C., quaſi illum corporeis oculis intueretur. Modo per Apoſtrophem ad illum orationem convertebat. Heu! dicebat, tu pro me pateris, non ne melius erat, me nunquam ex nihilo eductum fuiſſe? Modo mirabatur quod creata ſenſu carentia eoſdem non foverent ſenſus, & non ſolverentur in lacrimas propter mortem Creatoris ſui. Modo aviculas, arbores, rupeſque alloquebatur; & videns aquarum rivulos de proximis rupibus dilabentes; vos igitur ad lacrimas uſque commovemini fratres mei? Heu! quam mihi placet gemitus veſter! Simul ploremus, nunquam ſatis plorare licet. Hic ſenſus, ac dolor veſter quam mihi ſuavis, & jucundus eſt! *P. De Argentano ex Capuccinorum familia: collatione 26. de Magnalibus Jeſu Chriſti ſancti hominis.*

S. Franciſci miracula.

Poteſtas, quam placuit Deo S. Franciſco communicare, tanta fuit, ut ſuper omnes naturæ partes ſe ſe extendiſſe dici queat. Sedavit tempeſtates, procellas lenivit, ac pluries eos liberavit, a quibus in manifeſto naufragio invocabatur, illos de imis aquis eripiens. Poteſtatem habuit in terram illam ex ſterili fecundam, uberemque efficiendo, quod præſtitit in Hiſpania, eliciendo non ſine miraculo fontem ad ſitim levandam eorum, a quibus orabatur. In aerem dominium exercuit, tenebras noctis in lumen convertendo, cum prope erat ut ille, & comes illius in preceps ruerent. Igni quoque imperavit prohibens, ne ſibi dolorem inferret tunc etiam cum illo utebatur. Animantibus etiam imperitabat avibus præcipiens, ut ad ſe venirent, canerent, aut ſilerent. Morbis omnibus licet inveteratis medebatur, modo per ſolum Crucis ſignum, modo per aquæ medium, in quam infuſa fuiſſet pars extrema funis, quo præcinctus erat. Fecit, ut claudi incederent recti, ut audirent ſurdi, cæci viderent, muti loquerentur. Denique miraculorum ab ipſo patratorum numerus tantus eſt, ut vere affirmari poſſit omnes terrarum partes virtuti illius teſtimonium perhibuiſſe. *P. Texier.*

Poteſtas & gloria, qua gaudebat Sanctus hic per crucis virtutem.

Facile eſt oſtendere Crucem non minus poteſtatis, quam gloriæ S. Franciſco procuraſſe. Profecto imperabat elementis, & omnes univerſi partes, quæ Deo uni parent, Sancti noſtri voluntatibus obediunt. Prædicat piſcibus, & hæc animantia quæ non ſurda minus, quam muta ſunt, attente verbum Domini audiunt ex ore Franciſci procedens. Silentium imperat avibus, quæ occinentes incommodant Officium recitanti; eæque adeo religioſe imperata faceſſunt, ut non niſi obtenta facultate ad innocuum concentum ſuum revertantur. Simplici juſſu morbos ejicit, & hi filii peccati Franciſci innocentiam reveriti deſerunt ægros, quos vexant, ſtatim ac ille verba facit. Dæmones ipſi voluntates ejus reverentur, & quin abluctentur, deſerunt corpora, quæ ab illis obſidentur. Carcerum fores ad illius verbum reſerantur; & captivi libertatem recipiunt, ſimul ac opem ejus implorant. Ad Sancti minas mare conquieſcit, & parcit nautis, qui procellis agitati illum ex nomine appellant. Denique nihil creatum illius non reveretur imperia, & hujus Sancti hominis innocentiæ honorem adhibere detrectat. *P. Senault Oratorii Presbyter.*

Idem ſequitur argumentum.

Ex Scripturis didicimus nihil in Filii Dei perſona extitiſſe, quod ægris ſalubre non eſſet: ita nihil eſt in Sancto hoc, quod non operetur miracula, & portenta. Sed perinde ac voluiſſet ſe ipſum exprimere in Franciſci perſona, & efficere, ut in illo potentiam ſuam adoraremus, quemadmodum effecerat, ut dolores ſuos in ipſo admiraremur, vult, ut quidquid ab illo procedit, miracula operetur. Panis, cui benedicit, morbis omnibus antidotum eſt, fruſta indumentorum ejus ejiciuntur dæmones, & arcent tempeſtates. Aqua ipſa, qua ſuos pedes abluerat, admirabilium curarum effectrix eſt; quaſi virtus ipſius eſſet effuſa in res omnes, a quibus tangebatur, ne una quidem erat, quæ inſigni aliquo prodigio non inſigniretur. Juſſa illius, etiam in ore Diſcipulorum ejus, erant dæmonibus terribilia, & cum illis per filios ſuos imperabat, ut vel obſeſſum relinquerent, vel ex aliqua domo egrederentur, poteſtati ejus obtemperare tenebantur. Denique Sanctus hic Patriarcha fuit adeo potens operibus æque ac verbis, ut ad vitam ſuſcitaverit mortuos octo; neque mirum eſt, ſi Sanctus ille, qui ad vivum expreſſerat imaginem illius, qui antonomaſtice vita eſt & reſurrectio, particeps fieret ſummæ poteſtatis divini hujus Magiſtri, qui fidelibus Diſcipulis ſuis pollicitus fuerat futurum, ut ad nutum ſuum montes ipſos de loco in locum transferrent. *Idem.*

Mors S. Franciſci.

Cum morti proximum ſe S. Franciſcus intelligeret, juſſit in Templum deferri, ubi in eleemoſynam pannum, quo tegeretur, poſtulans, in ipſo vitæ exitu bonum ſuæ paupertatis odorem cupit effundere; & poſtquam ſine bonis, vixerat, mori pauperiorem. Arceſſit ille filios ſuos; omnes pro beato parente ſuo preces emittunt. Sibi recitari jubet Paſſionem Domini, qua audita, exilem attollens vocem, ut Pſalmum centeſimum quadrageſimum primum pronunciaret, ſatis habuit virium, ut hæc Deo verba dirigeret, quæ in poſtremo Pſalmi verſiculo ſunt: *Educ de cuſtodia animam meam, ad confitendum nomini tuo: me expectant juſti donec retribuas mihi.* Quæ mors! Quænam in eo terribili momento confidentia! Hic Sanctus eſt ardentiſſimo Dei amore correptus; numquid licet ambigere? Numquid non præclara nobis ſuppetunt magnitudinis, celſitudinis, & puritatis amoris ejus argumenta in ſanctis extaſibus, ſuaviſſimis raptibus & impetu illo, quibus dum viveret, a Deo fuit donatus? Puriſſima flagrat caritate, tamen extremum ejus ſuſpirium refertur ad ſpem. Præſtolatur, ſperat, mercede illectus, quam promiſit Deus diligentibus ſe, exclamat: *Me expectant juſti, donec retribuas mihi.* Poſt hæc poſſemuſne adhuc ignorare, quo animo Franciſcus ſpem hanc Chriſtianam foveret? Quæ mors? & quæ in morte confidentia? Mortem expectat, ſed poſtquam ſe ſe humiliavit, mortificavit, ciliciis uncinuliſque laniavit, jejuniis, & auſteritatibus ad maciem redegit; ſed poſtquam indeſinenter toto vitæ ſpatio pertulit Crucem. Nos vero in morte adeo præfidentes erimus, ut mercedem expectemus? Quomodo vero? in honoribus, in voluptatibus, in divitiis, in mollitie. Non expaveſcimus, ne, quin Dei munera, ac mercedem recipiamus, potius juſtis miſerorum ſuppliciis damnemur? Et dicere audemus, ad Franciſci remunerationes recipiendas, nequaquam opus eſſe mori, ut ipſe mortuus eſt, & ut ſicut ille moriamur, nequaquam, ut ille vixit, nobis eſſe vivendum? Opus eſt, ut ſicut ille nobiſmet præparemus theſaurum in Cælo per humilitatem, paupertatem, mortificationem; atque ut cum hac Franciſci confidentia moriamur, opus eſt, ut vitam ſimilem vitæ ejuſdem duxerimus. *Ex collectione Sermonum.*

Quomodo S. Franciſcum Aſſiſinatem imitari valeamus.

Hoc vobis Sanctitatis exemplar hodie propono; & ſi locus, ex quo vobis ſpectandum propoſui, non eſt ceterorum celeberrimus, credidi tamen hunc illum eſſe, qui præ ceteris aptiſſime ad imitandum proponeretur. Hic homo fuit perfecte mortuus, & crucifixus Mundo per extremam paupertatem, per integram mortificationem, & per profundam humilitatem, quæ effecit, ut ille ſemper quæreret humiliationes, & Crucis ignominiam in deliciis haberet. Per hæc evertit, ac diruit Salvatoris exemplo, præcipua Mundi inimici Deo placita, & in his illum imitari pro viribus debemus. Pauca vobis attigi de ſublimibus illius contemplationibus de ardenti caritate, quæ illi Seraphici nomen promeruit, deque Apoſtolico zelo, quo infinitas animas lucratus eſt Deo; hæc enim ſunt vel dona cæleſtia, ad quæ nobis nullum jus eſt, vel virtutes non ſunt ſtatuum omnium, aut perſonarum. Sed opus eſt ut moriamur, & crucifigamur Mundo victuri Deo, & veri Fideles futuri. Hæc ſollemniter profitemur in Baptiſmo, ſub Crucis vexillo cæleſti militiæ nomina dantes. Verum nonne publicam hanc mentiti ſumus profeſſionem ſecuti Mundi hujus elementa, factique noſtrarum cupiditatum mancipia? Nos autem, ſi minus Deo nos ad ita ſublimem perfectionis gradum fuimus evocati, re nulla diſpenſari poſſumus, quominus crucifigamur Mundo ſecundum ſtatum, & conditionem, in qua nos Providentia conſtituit. Si minus Evangelium abſolutam vobis injicit neceſſitatem abrenuntiandi bonis omnibus terræ, ut ſequamini adeo arctam paupertatem, qualem S. Franciſcus amplexus eſt, quomodo hoc ipſum Evangelium vos obligare non poteſt tot præceptis, tot minis, tot etiam maledictis, quæ contra divitias jaculatur, ut ſaltem nexum illum infringatis, quo his bonorum generibus inhæretis? Si minus a vobis exigit, ut gaudium veſtrum in Crucibus collocetis, & mortificationem in deliciis habeatis: cogitate ſaltem, Cælum non niſi per vim rapi: Crucem viam eſſe, per quam illud adquiritur; pœnitentiam, & mortificationem eſſe media ad illius adquiſitionem. Si minus vos obligat, ut humiliationes confectemini, & gloriemini in opprobriis, quod fecit S. Franciſcus, nihil tamen vos eximere poteſt quo minus patienter ſuſtineatis, & ex corde parcatis illis, a quibus vobis infertur contumelia. Pro virili imitantes Sancti hujus virtutes, eamdem mercedem, quam ille recepit, aſſequimur. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

PRO